

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Aika 24.10.2023, klo 17:00 - 20:37

Paikka Tuuskoto

Käsitellyt asiat

- § 106 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 107 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 108 Neljännesvuosikatsaus 1.1.-30.9.2023, tekninen lautakunta**
- § 109 Riihikallion kampus, hybridilämmitysjärjestelmän hankinta- ja palvelusopimus**
- § 110 Apteekinlammen puisto, perusparannus, puistosuunnitelmaehdotuksen hyväksyminen**
- § 111 Kirkkotien pohjoisosan jkpp-järjestelyt**
- § 112 Kunnan omistuksessa olevat purettavat rakennukset, huonokuntoisuuden tai asemakaavoituksen vuoksi**
- § 113 Tuusulan kunnan elinvoimaohjelma 2023-2030, lausunto**
- § 114 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, tarkastusmaksun korottaminen, lausunto**
- § 115 Jättemaksutaksa 2024, Kiertokapula Oy, lausunto**
- § 116 Ristikiventien puuttuvan kevyen liikenteen väylän rakentaminen, aloite**
- § 117 Viranhaltijoiden päätökset**
- § 118 Ilmoitusasiat**
- § 119 Muut asiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Janne Hermunen, puheenjohtaja
Marjut Kylliäinen, 1. varapuheenjohtaja
Teresa Hellgren
Kirsi Korpaeus
Juha Partanen
Ilari Roihuvuo
Risto Rämö
Raimo Stenvall
Jorma Sulander
Cecilia Veikkolainen
Pirjo Lehtonen

Muut saapuvilla olleet

Timo Havukunnas, hallintopalvelusihteeri, sihteeri
Eikka Hiiros, nuorisovaltuuston edustaja
Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö
Minja Koivunen (etäyhteys), suunnitteluhortonomi, poistui 18:11
Kai Lange, tilapalvelupäällikkö
Mika Mäki-Kuhna, kunnanhallituksen edustaja
Juuso Pulska, nuorisovaltuuston edustaja
Jussi Rantala, talous- ja asiakaspalvelupäällikkö, poistui 17:45
Jari Räsänen, tarkastuslautakunnan edustaja
Kristiina Salo (etäyhteys), elinvoimajohtaja, poistui 19:38
Mika Savola (etäyhteys), kiinteistöhoitopäällikkö, poistui 18:30
Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Poissa

Kirsti Ruislehto

Allekirjoitukset

Janne Hermunen
Puheenjohtaja

Timo Havukunnas
Sihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Tuusulan asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Kirsi Korpaeus

Cecilia Veikkolainen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan nähtävänäolo
Julkaistu yleisessä tietoverkossa 30.10.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 106

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 107

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Kirsi Korpaeus ja Cecilia Veikkolainen.

Päätös

Valittiin tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Kirsi Korpaeus ja Cecilia Veikkolainen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 108

Neljännesvuosikatsaus 1.1.-30.9.2023, tekninen lautakunta

TUUDno-2023-2104

Valmistelija / lisätiedot:

Jussi Rantala

jussi.rantala@tuusula.fi

talous- ja asiakaspalvelupäällikkö

Liitteet

1 TL Lisämäärärahat perustelut 092023, TL 24.10.2023

2 TL Vuositavoitteet ja toimenpiteet 092023, TL 24.10.2023

3 TL Kuukausiraportti 092023, TL 24.10.2023

4 TL_olennaiset_tapahtumat_heinä__syyskuu_2023__TL_24.10.2023.

Neljännesvuosiraportti heinä - syyskuu 2023

Valtioneuvosto on antanut kuntalain nojalla asetukset kunnan taloutta koskevien tietojen toimittamisesta (524/2021) sekä annetun asetuksen 12 ja 13 §:ssä on säännökset kunnan neljännes- ja puolivuosisikatsausten sisällöstä ja niiden laadinnassa noudatettavista tilinpäätösperiaatteista. Neljännesvuosisikatsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä kuvataan keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Toimialueet raportoivat tavoitteistaan ja taloudestaan palvelualueetasolla, jolta osin seuranta viedään kunnanhallitukseen ja valtuustoon tiedoksi. Palveluyksikötasolla seuranta tapahtuu lautakunnissa.

Teknisen lautakunnan alaiset palvelualueet ja -yksiköt ovat:

Yhdyskuntatekniikka

- Kunnallistekniikan suunnittelu
- Kunnallistekniikan rakentaminen
- Kunnossapito
- Viheralueet
- Liikenne

Tilapalvelut

- Kiinteistöjohtaminen
- Rakennuttaminen
- Kiinteistöjen ylläpito
- Puhtauspalvelut

Käyttötalous

Vuoden 2023 muutetussa talousarviossa on teknisen lautakunnan toimintatuotoiksi vahvistettu 24 146 308 euroa. Toimintakuluihin on varattu muutetussa talousarviossa 27 896 862 euroa, Budjetoitu toimintakate (sisältäen valmistuksen omaan käyttöön) on - 3 650 554 euroa. Toimintatuotoista on toteutunut 18,1 milj. euroa (74,9 %). Tuotot koostuvat pääosin vuokratuotoista sekä osittain sisäisistä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

siivoustuotoista. Toimintakuluista on toteutunut 20,9 milj. euroa (74,9 %). Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökustannukset, alueiden ja rakennusten kunnossapito, HSL:n kuntaosuus sekä sähkö ja lämmitys.

Käyttötalouden lisämäärärahat, menot, 551 000€

Yhdyskuntatekniikka/ Kuljetuspalvelut, HSL kuntaosuus, 551 000€

Kuljetuspalvelut koostuvat lähes kokonaisuudessaan HSL:n kuntaosuudesta (osuus yli 99%). HSL:n kuntaosuuteen varattiin vuodelle 2023 määrärahaa HSL:n TTS 2023-2025 kehyksen mukaisesti 4 214 000 euroa. Kuntaosuus on tarkentunut kuluvan vuoden aikana, päivitetyn arvion mukaisesti Tuusulan vuoden 2023 kuntaosuus tulee olemaan 4 765 000 euroa. Tämän mukaisesti esitämme 551 000€ lisämäärärahaa.

Investointien lisämäärärahat, - 5 030 000€

Yhdyskuntatekniikka

Tiet ja liikenneväylät, Etelä-Tuusula, - 3 000 000€

Etelä-Tuusulan teiden ja liikenneväylien rakentamiseen varattiin vuodelle 2023 määrärahaa 15 135 000 euroa. Määrärahan käyttö jää selkeästi talousarviota pienemmäksi. Muutos koskee erityisesti seuraavia kohteita: Palvelukeskus, Puistokylä sekä Sula III. Palvelukeskukseen ja Puistokylään varatut määrärahat jäävät käyttämättä, koska alueilla ei ole vielä lainvoimaisia asemakaavoja. Sula III:n rakentaminen ei ole edennyt suunnitellussa aikataulussa maaperässä olevien jätteiden vuoksi. On tarpeen varautua mahdollisiin lisä- ja muutostöihin vuoden 2023 aikana. Siten investointien toteuma voi vielä muuttua lähemmäksi varausta vuoden lopussa.

Lisäksi useassa kohteessa jää käyttämättä rakentamissuunniteluun varattuja määrärahoja, yhteissummaltaan noin 500 000 €, koska valmisteilla olevat kaavat (mm. Palkkitie, Hökilä, Lahelanpelto III, Focus/Kehä IV/Sammonmäki, Vanutehdas) ovat vielä siinä vaiheessa, että toteutussuunnittelua ei voida käynnistää vuoden 2023 puolella. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 3 000 000 euroa talousarvion tasoa alemmaksi.

Tiet ja liikenneväylät, Muut kohteet, - 400 000€

Teiden ja liikenneväylien muiden kohteiden rakentamiseen varattiin määrärahaa vuodelle 2023 870 000 euroa. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän talousarviota pienemmäksi erityisesti seuraavien kohteiden osalta: Valaistuksen ohjaus (toteutetaan talousarviota alhaisemmalla tasolla) sekä linja-autopysäkit (toteutus siirtyy eteenpäin). Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 400 000 euroa talousarvion tasoa alemmaksi.

Puistot ja leikkipaikat, - 1 500 000€

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Puistojen ja leikkipaikkojen rakentamiseen varattiin vuodelle 2023 määrärahaa 3 435 000 euroa. Määrärahan käyttö jää selkeästi talousarviota pienemmäksi. Muutos koskee erityisesti Pellavamäkeä, Häriskiveä. Sulaa ja Lankalenkin VL-aluetta. Häriskivessä, Pellavamäessä ja Sulassa viherpalveluille talousarviossa hulevesien hallintaan varattu investointimääräraha jää käyttämättä, koska kustannukset on tiliointi- ja kustannusseurantasyistä tarkoituksenmukaisempaa sisältää alueiden muun infran rakentamiskustannuksiin ja koska mm. Sula III:n urakka ei etene suunnitellussa aikataulussa. Lankalenkin VL-alueen puistokäytävän rakentaminen siirtyy vuodelle 2024, koska henkilövaihdosten ja siitä johtuneiden tietokatkosten vuoksi hankkeen toteutusta ei ehditty kilpailuttaa tälle vuodelle. Lisäksi Etelä-Tuusulan saneerauskohteet toteutuvat arvioitua pienempinä. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 1 500 000 euroa talousarvion tasoa alemmaksi.

Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke, + 120 000€

Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishankkeeseen varattiin määrärahaa vuodelle 2023 määrärahaa 712 000 euroa. Pääosa määrärahan käytöstä kohdennettiin Kaukjärven puiston rakentamiseen. Puiston rakennuskustannukset toteutuivat 70 000 € ennakoitua suurempina (8 %). Lisäksi noin 50 000 € vuoden 2022 laskutuksesta siirtyi vuodelle 2023. Esitämme tältä osin kehittämishankkeelle 120 000 euron lisämäärärahaa.

Muut pitkävaikutteiset menot, - 700 000€

Muut pitkävaikutteiset menot sisältävät kunnan kustannusosuudet yhteisrahoitteisista hankkeista. Osa näistä hankkeista määrärahan käyttö jää talousarviota pienemmäksi seuraavan erittelyn mukaisesti:

- Hökilän liittymä mt 148:lle - 100 000€ (kaavan laadinta kesken)
- Tuusulanjärven koulun liittymä Tuusulantielle - 300 000€ (hallinnolliset suunnitelmien hyväksyttämisen- ja lupaprosessit Ely:ssä vievät arvoitua enemmän aikaa, hankkeen kustannukset jakaantuvat kahdelle vuodelle)
- Höyhensaarentien liittymä mt 1403:een - 40 000€ (kaavan laadinta kesken)
- Blennerintien alikulku, - 100 000€ (toteutus Väyläviraston ratahankkeen aikataulun mukaan)
- Blennerintien alikulku, mt 1421 - 60 000€ (toteutus Väyläviraston aikataulun mukaan)
- Linjatien jk/pp - 100 000€ (hankkeen edistämiseen ei ole ollut resursseja, sillä Linjatie sijoittuu usean kunnan alueelle, joiden kanssa neuvottelut käynnissä. Linjatien jalankulun ja pyöräilyn väylän tiesuunnittelusta ei ole myöskään vielä Ely:n suunnittelusopimusta, jossa maantieviranomainen on myös suunnitteluosapuolena ja suunnittelukustannuksista osin vastaavana mukana.)

Tilapalvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vanhan hallintorakennuksen purku,

- 450 000€

Vanhan hallintorakennuksen purku varattiin vuodelle 2023 määrärahaa 800 000 euroa. Purku on nyt suoritettu loppuun, toteutuneet purkukustannukset ovat jääneet selkeästi ennakoitua pienemmiksi. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 450 000€ talousarvion mukaista tasoa alemmaksi.

Etelä-Tuusulan soteasema, muutos- ja perusparannustyöt, - 150 000€

Etelä-Tuusulan soteaseman eli Hyrylän terveysaseman korjauksiin varattiin vuodelle 2023 200 000 euroa. Korjaukset on kuitenkin toteutettu erillisen työohjelman mukaisina töinä, mm PTS:n mukaiset työt sekä LVIS-parannustyöt. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 150 000€ talousarvion mukaista tasoa alemmaksi.

MONIO, lukio ja kulttuuritalo,

+ 1 600 000€

Vuoden 2022 helmikuun kokonaisbudjetti investoinnille oli 33,2 milj. euroa. Vuoden 2023 alkuperäinen budjetti oli 5,6 milj. euroa. Vuodelle 2023 muutetussa talousarviossa on varattu 6,1 miljoonaa euroa. Arvion mukaan tämä budjetti tulee ylittymään 1,6 miljoonalla eurolla. Taloudellinen loppuselvitys on pidetty 17.8.2023, ja sen perusteella loppuvuoden ennuste huomioiden kokonaisinvestointi on 33,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 ilmeni ennakoitua enemmän lisä- ja muutostöitä kuin oli ennustettu. Taloudellisessa loppuselvityksessä käsitellyt lisä- ja muutostyöt olivat yhteensä 1,77 milj. euroa (ei sisällä enää valotaiteesta aiheutuneita kustannuksia). Tässä kustannuksiltaan merkittävämät lisä- ja muutostyöt:

- Vesikaton ja ullakon puurakennemuutokset (163 t€)
- Lisääntyneet luukut alakatoissa ja väliseinissä, lisääntyneet tekniikkalevyt (72 t€)
- Levyseinämuutokset kalustesyvennyksissä, kosteissa tiloissa, ison salin näyttämöllä (93 t€)
- Sähkön muutostyöt AV-suunnitelmista (68 t€)
- Lisääntyneet pellitystyöt (53 t€)
- ARE SÄH-muutokset (52 t€)
- Maalausmuutokset (50 t€)
- IVKH teräsportaat, tasot ja kaiteet (50 t€)
- Punta-kaappien lukitusmuutokset (56 t€)
- Katosten sokkeleiden, betonilaattojen ja vedenpoiston muutokset (53 t€)
- Kulunvalvonnan päätelaitteet ja rasiat (63 t€)
- Vesikaton kulkusillat ja turvalaitteet (44 t€)
- RAU urakan alistaminen (40 t€)
- Kiirehtimiskustannukset lisätöistä (170 t€)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Kiintokalustemuutokset (38 t€)
- VSS sortumalaatta (36 t€)
- IV-kuilujen terästasot ja palolevytys (31 t€)
- Liimapuudiagonaalien liitoksen levytys (31 t€)
- Lasikaiteiden lisätyt tukirakenteet (25 t€)

Tiilitehdas,

- 150 000€

Tiilitehtaalle varattiin vuodelle 2023 määrärahaa 300 000 euroa. Korjaus- ja muutostöiden aloitus on siirtynyt. Tässä vaiheessa ovat rakenteelliset kuntotutkimukset (tiiliuuni ja sen suojarakennus) ovat vasta valmistumassa ja niistä seuraavat korjaussuunnittelu alkamassa. Muutossuunnittelu konehallin osalta on valmistumassa. Korjaus- ja muutostyöt toteutuvat merkittävältä osin vuoden 2024 aikana. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 150 000€ talousarvion mukaista tasoa alemmaksi.

Erillinen työohjelma,

- 500 000€

Erilliseen työohjelmaan varattiin vuodelle 2023 määrärahaa 2 500 000 euroa. Työohjelman suunnitelluista töistä osa siirtyy eteenpäin ja osittain kustannukset ovat jäämässä ennakoitua pienemmiksi. Muutos koskee erityisesti seuraavia kohteita: Hyrylän koulukeskuksen korjaukset (siirtyy eteenpäin), Anttilan alueen rakennukset (siirtyy eteenpäin), rakennusautomaatio (toteutuu suunniteltua pienemmällä määrärahalla), viranomaisten määräämät muutostyöt (toteutuvat ennakoitua pienemmällä määrärahalla), valvonta- ja lukitusjärjestelmät (toteutuvat ennakoitua pienemmällä määrärahalla). Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 500 000€ talousarvion mukaista tasoa alemmaksi. Merkittävin syy määrärahan käytön säästölle on tilapalveluiden henkilöstömuutokset ja resurssipula, joiden johdosta kaikki suunniteltua korjauksia ei ole kyetty aloittamaan. Korjausvelka siirtyy siis seuraaville vuosille.

Jokelan tekonurmi,

+ 100 000€

Jokelan tekonurmikentälle on varattu määrärahaa 500 000 euroa. Saatujen tarjousten perusteella sekä kentän rakenteissa olleen oletettua suuremman kivituhkakerroksen johdosta arvioidaan lisämäärärahan tarpeen olevan 100 000 euroa.

Kentän rakenteissa ollut kivituhkakerros on estänyt kentän kuivumisen. Kivituhkakerroksen määrä ei ollut kilpailutuksen aikana tiedossa. Kivituhkan poistamisesta sekä sen korvaavien kerrosten tekoon sekä muihin lisätöihin on jo hyväksytyjen LMT1-LMT4 mukaisesti menossa 90.446,70 sekä arvioitu LMT5 3.500€ eli yhteensä 93.946,70€.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä teknisen lautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiraportin seurannan palveluysikkötasolla
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi teknisen lautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiseurannan
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi esityksen lisämäärärahaksi

Päätös

Tekninen lautakunta päätti

- hyväksyä teknisen lautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiraportin seurannan palveluysikkötasolla
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi teknisen lautakunnan alaisen toiminnan neljännesvuosiseurannan
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi esityksen lisämäärärahaksi

Lisäksi tekninen lautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Tiedoksi

taloussuunnittelu

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 109

Riihikallion kampus, hybridilämmitysjärjestelmän hankinta- ja palvelusopimus

TUUDno-2023-1978

Valmistelija / lisätiedot:

Mikko Heikkilä, Kai Lange, Mika Savola

mikko.heikkila@tuusula.fi, kai.lange@tuusula.fi, mika.savola@tuusula.fi

hankesuunnittelija, tilapalvelupäällikkö, kiinteistöhoitopäällikkö

Esittely ja hankinnan kohde

Tuusulan kunta/Tilapalvelut on neuvotellut Vantaan Energia Oy:n kanssa Riihikallion kampuksen hybridilämmityksen toteuttamisesta palvelumallina. Neuvotellussa hybridilämmitysjärjestelmässä n. 70 % kampuksen tarvitsemasta lämpöenergiasta tuotetaan kaukolämmöllä ja n. 30 % maalämmöllä.

Riihikallion koululla on jo entuudestaan kaukolämpöliittymä ja sopimus Vantaan Energia Oy:n kanssa. Nyt tehtävä energiapäivityssopimus on olemaan liittämäsopimukseen liittyvä myyntisopimus.

Maalämmön hyödyntäminen kampuksen lämmitys- ja viilennysenergian tuottamisessa on ollut hankkeessa mukana jo hankesuunnitelmassa (valt. 6.4.2020 § 25). Uusiutuvan energian hyödyntäminen liittyy osana hankkeessa käytettyihin toimenpiteisiin saavuttaa kunnan energiatehokkaan rakentamisen tavoitteet.

Palvelumallissa Vantaan Energia Oy sitoutuu toimittamaan kampuksen tarvitseman lämmitys- ja jäähdytysenergian sekä rakentamaan ja kustantamaan tarvittavan kauko- ja maalämpölaitteiston, huoltamaan ja ylläpitämään järjestelmän koko sopimuskauden ajan. Sopimuskausi on 20 vuotta. Sopimuksen arvo on tämän hetken energiahinnan ja vuosikulutusarvion mukaisesti laskettuna 173 283 euroa/vuosi. Hinta sisältää lämmitys- ja jäähdytysenergian, järjestelmän tarvitseman sähköenergian sekä energiajärjestelmämaksun.

Sopimuksen kustannukset on eriteltyinä sopimusaineistossa.

Energiamaksu sidotaan Energiateollisuus Ry:n julkaisemaan vuosittaiseen hintaan. Energiajärjestelmämaksu (6500 euroa/kk) sidotaan 50 % painotuksella Teollisuuden tuottajahintaindeksiin ja 50 % painotuksella Työvoimakustannusindeksiin. Hinnat tarkistetaan vuosittain 1.1. sopimuksessa kuvatulla tavalla.

Vantaan Energia Oy myös ohjaa lämmitysenergiavirtaa kaukolämmön ja maalämmön välillä, Vantaan Energia Oy myös ohjaa lämmitysenergiavirtaa kaukolämmön ja maalämmön välillä ja sitoutuu käyttämään tilaajan kannalta edullisinta lämmön tuotantomuotoa. Sopimuskauden jälkeen järjestelmä siirtyy kunnan omistukseen ja myös huolto ja ylläpito siirtyy kunnan vastuulle.

Osapuolella on oikeus irtisanoa sopimus kuuden (6) kuukauden irtisanomisaikaa noudattamalla päättymään viiden (5) vuoden kuluttua siitä, kun laitteiston asennus on valmistunut. Sen jälkeen osapuolella on oikeus irtisanoa sopimus päättymään aina kalenterivuoden lopussa ilmoittamalla irtisanomisesta toiselle osapuolelle kuutta (6) kuukautta aikaisemmin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vantaan Energia Oy on alueen kaukolämmöntoimittaja ja kaukolämpöverkon omistaja. Kaukolämpöä ei ole mahdollista hankkia muualta. Hankittavassa palvelumallissa kaukolämpö ja maalämpö muodostavat lämpöenergiakokonaisuuden, jossa maalämpöä hyödynnetään myös kampuksen viilentämiseen.

Hankinnassa noudatetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016). Hankinnan arvo ylittää hankintalain 26 §:ssä ilmoitetun EU-kynnysarvon.

Hankinta suoritetaan suoramankintana.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, ”hankintalaki”) 40 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan hankintayksikkö voi valita suoramankinnan, jos teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta.

Hankintapäätös ja sopimus

Kun kunta on tehnyt päätöksen järjestelmän hankkimisesta ja päätös on saanut lainvoiman, hankinnasta julkaistaan hankintalain 131§ mukainen vapaaehtoinen suoramankintailmoitus Hankintailmoitukset.fi (HILMA) portaalissa ja Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa (TED).

Hankintapäätöksen tiedoksianto ei merkitse sopimuksen syntymistä. Valitun toimittajan kanssa tehdään kirjallinen hankintasopimus.

Sopimus voidaan solmia aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun suoramankintailmoitus on julkaistu ja mikäli hankinnasta ei ole tehty valitusta.

Toimivalta

Tuusulan kunnanvaltuuston 19.6.2023 § 95 hyväksymän hallintosäännön toimivaltasäännösten mukaan tekninen lautakunta päättää Tilapalveluiden Rakennuttamisen ja Kiinteistönhoidon käyttötalouden hankinnoista, joiden arvo ylittää 100 000 euroa.

Ehdotus

Esittelijä: Kai Lange, tilapalvelupäällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä Riihikallion kampuksen hybridilämmityshankinnan Vantaan Energia Oy:ltä alustavan hankintasopimuksen mukaisena
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Vantaan Energia Oy, kuntakehitysjohtaja, tilapalvelupäällikkö, kiinteistöhoitopäällikkö, rakennuspäällikkö, hankesuunnittelija

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 110

Apteekinlammen puisto, perusparannus, puistosuunnitelmaehdotuksen hyväksyminen

TUUDno-2023-1857

Valmistelija / lisätiedot:
Minja Koivunen
minja.koivunen@tuusula.fi
suunnitteluhortonomi

Liitteet

- 1 Ote opaskartasta 1:7500, TL 24.10.2023
- 2 Ote ajantasakaavasta 1:2000, TL 24.10.2023
- 3 Puistosuunnitelman selostus Apteekinlammen puisto, TL 24.10.2023
- 4 2177 Ote suunnitelmasta Apteekinlammen puisto, TL 24.10.2023
- 5 2177-2 Leikkaus A-A, TL 24.10.2023
- 6 2177-1 Asemapiirustus, TL 24.10.2023

Apteekinlammen puistosuunnitelmaehdotus, piir. no 2177/1-2 ollut yleisesti nähtävillä 28.9.-11.10.2023. Puistosuunnitelmaehdotuksesta ei jätetty muistutuksia nähtävillä olon aikana.

Lähtökohdat

Puistosuunnitelmaehdotus koskee puiston perusparantamista VP-alueella. Puisto sijaitsee Pohjois-Tuusulassa keskeisellä paikalla Jokelan keskustassa. Apteekinlampi on pieni ja rehevä lampi, jonka reunoilla on tiheää osmankäämikasvillisuutta sekä lisäksi muuta vesikasvillisuutta melko runsaasti. Lammen tulovirtaama muodostuu pääosin sadannasta ja lammen veden vaihtuvuus on lähes olematon. Apteekinlammen kunnostaminen sekä lampea ympäröivän puistoalueen perusparantaminen on tullut ajankohtaiseksi. Puiston kokonaispinta-ala on noin 2500 m².

Maaperä

Maaperä on pääasiassa savea.

Päällysteet ja puistotekniset ratkaisut

Apteekinlammen ympäri kulkevan puistopolun linjaus säilyy nykyisellään. Polun kivituhkapinta uusitaan ja rajaukset sekä leveydet tarkistetaan. Kaksi istutusaluetta rajataan maatiilikiveyksellä.

Apteekinlammen kunnostus ja vesikasvien poisto toteutetaan ruoppaamalla. Lammen vesirajassa ja reunaluiskissa oleva luonnonkiviverhous kunnostetaan. Lisäksi Markkinakujan puoleiselle sivulle rakennetaan luonnonkivistä kivipuro. Suunnitelmassa on esitetty kivipuroon sähkövaraus vesiaiheen rakentamista varten.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Puistoon on suunniteltu uusi puurakenteinen terassi oleskeluportailta sekä toinen oleskeluterassi, johon sijoitetaan puistokalusteita.

Kasvillisuus ja istutukset

Puistoon sijoitetaan erilaista istutusta kuten lehtipuita ja kukkivia puita (mm. hopeasalava, purppuraomenapuu) sekä monilajiasia perenna-alueita. Suunnitelmassa on esitetty puiston itäisivulle aitavaraus, johon ohjataan kasvamaan köynnöskasveja. Puiston nykyiset nurmialueet lammen ympärillä uudistetaan niittyalueiksi. Niityn hoitoluokka on A3.

Puistokalusteet

Puistoon on suunniteltu penkki- ja pöytäryhmä, lepotuolit sekä selkä- ja käsinojallisia penkkejä. Lisäksi puistoon asennetaan uudet roska-astiat.

Kuivatus

Puiston tasaus noudattelee nykyisiä tasauksia ja kuivatus toteutetaan pinnankallistuksilla.

Valaistus

Puistoon suunnitellaan led-valaistus.

Esteettömyys

Puiston esteettömyyttä parannetaan SuRaKu-korttien ohjeiden mukaisesti.

Hallintosäännön 25.2 §:n kohdan 1 mukaan tekninen lautakunta vastaa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesta kadunpidosta sekä toimialueeseensa kuuluvan muun kunnan oman yhdyskuntateknisen verkoston suunnittelusta, rakentamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä Apteekinlammen puistosuunnitelmaehdotuksen, piir.no 2177/1-2.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

kiinteistöjen omistajat, Minja Koivunen, Mia Järvinen, Anne Paakkinen, Ketek.kirjaamo

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 111

Kirkkotien pohjoisosan jkpp-järjestelyt

TUUDno-2023-1880

Valmistelija / lisätiedot:

Suvi Honkanen

suvi.honkanen@tuusula.fi

suunnitteluinsinööri

Liitteet

1 Ote opaskartasta 1:10 000, TL 24.10.2023

2 Ote ajantasakaavasta 1:2000, TL 24.10.2023

3 2188 Ote suunnitelmasta, TL 24.10.2023

4 Katusuunnitelman selostus Kirkkotie, TL 24.10.2023

Kirkkotien pohjoisosan jkpp-järjestelyt Kirkkotien pohjoisosan jkpp-järjestelyt katusuunnitelmaehdotus piir.no 2188/1 - 4,8, on ollut yleisesti nähtävillä 28.9.-11.10.2023.

Lähtökohdat

Katusuunnitelmaehdotus koskee pyöräliikenteen kylätie -järjestelyn toteuttamista Kirkkotien pohjoisosaan välille Järvenpääntie-Kotorannankuja (455 metrin matka). Kirkkotie sijoittuu Etelä-Tuusulaan, Hyrylään.

Tarkastelussa olevalla Kirkkotien osuudella ei tällä hetkellä ole erillistä kevytväylää. Kirkkotien katualue on pääosin melko kapea. Se vaihtelee kadun linjaosuudessa 12-13 metrin välillä. Kadulla on avo-ojakuivatus. Erillisen kevytväylän rakentaminen edellyttäisi selvästi suurempaa väylän muokkausta ja arvokkaampaa investointia katuun kuin nyt esitettävä kylätieratkaisu. Kylätie -ratkaisun oletetaan parantavan liikenneturvallisuutta ajonopeuksien pienentyessä. Tarkasteltavalla Kirkkotien osuudella ei ole vuosina 2018-2022 tapahtunut liikenneonnettomuuksia, jotka olisivat poliisin tilastoinnissa. Väyläosuudella on tehty kunnan toimesta otosliikennelaskennat vuonna 2020 (helmikuu) ja 2021 (huhtikuu). Vuoden 2020 laskennassa kadun liikennemäärä oli 946 ajoneuvoa arkivuorokaudessa raskaan liikenteen osuuden ollessa noin 2,5 % ja vuoden 2021 laskennassa 1164 ajoneuvoa arkivuorokaudessa raskaan liikenteen osuuden ollessa 1,6 %. Kaksipyöräisten ajoneuvojen osuus kadun ajoneuvoliikenteen määrästä on vuoden 2021 laskennassa ollut 27 %. josta pääosan oletetaan olevan polkupyöräliikennettä.

Liikenne- ja katutekniset ratkaisut

Kylätie on liikennejärjestely, jossa merkitään normaalia leveämpi piennar ajoradan molemmille reunoille, ajorata on normaalia kapeampi ja kohtaamistilanteessa autot hyödyntävät piennarta.

Kylätien ajosäännöt:

1. Normaalitilanteessa moottoriajoneuvot ajavat keskellä. Pyöräliikenne ja jalankulku käyttävät tien piennarta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

2. Kahden moottoriajoneuvon kohdatessa ajoneuvot siirtyvät tarvittaessa tilapäisesti hyödyntämään oikeanpuoleista piennaraluetta turvallisen kohtaamisen mahdollistamiseksi.
3. Pyöräilijän kohdatessa jalankulkijan, pyöräilijä siirtyy tarvittaessa ajoradalle. Ajoradalle siirtyvä pyöräilijä väistää ajoradan liikennettä.
4. Vastakkaisen liikenteen kohtaaminen tulee tehdä turvallisesti. Moottoriajoneuvolla tulee siirtyä pientareelle vain, jos piennaralue on vapaa. Jos reuna-alueella on muita käyttäjiä, pientareelle siirtyvän tulee odottaa kohtaamiseen tai ohittamiseen sopivaa liikennetilannetta.

Kirkkotiellä kylätie toteutetaan 455 metrin mittaiselle matkalla välillä Kirkkotie 33-Kotorannankuja. Kirkkotien kylätiellä ajorata merkitään 3,0 metrin leveyteen. Pientareet (kevytliikenne) merkitään molemmin puolin 1,5 metrin leveyteen. Lisäksi kylätielle toteutetaan 4 kpl hidastetöyssyjä sekä 2 kpl herätekevyyksiä.

Lisäksi Kotorannankujalle rakennetaan uusi suojatie ja lyhyt suojatielle johtava kevytväylä osuus Kotorannankujan kulmaukseen.

Kylätieosuuden päihin toteutetaan kylätie -järjestelystä informoivat opasteet. Katujakson 30 km/h -aluenopeusrajoituksesta pidetään ennallaan ja rajoituksesta muistutetaan kylätieosuuden päissä nopeusrajoituksen ajoratamerkinnoilla. Tuusulanjärven rantaraitilta Kotuntien kautta kylätielle saapuvaa liikennettä varoitetaan Kirkkotien kylätiejärjestelystä 50 metriä ennakkoon. Myös Pappilankujan suunnalta Kirkkotielle saapuvalla liikenteelle merkitään sama ennakkovaroitus. Ennakkovaroitusmerkki asetetaan myös Gustavelundinpolun suunnalta Kirkkotielle saapuville. Kadunvarsipysäköinti kielletään Kirkkotien kylätieosuudella.

Päällysteet ja istutukset

Kirkkotielle uusitaan asfaltti kylätieosuudelta. Herätekevyykset toteutetaan noppakivellä. Hidastetöyssyt tehdään asfaltista detalji 1 piirustuksen mukaisesti.

Vesihuolto ja kaapelit

Suunnitelma ei vaikuta nykyiseen vesihuoltoon tai kaapeleihin.

Valaistus

Katuvalaistukselle ei ole tarpeen tehdä muutoksia, katuvalaisimet on muutettu jo aiemmin led-valaisimiksi.

Katusuunnitelmaehdotuksesta on jätetty 2 muistutusta nähtävillä olon aikana sekä 1 muistutus nähtävillä olon jälkeen.

Muistutus 1, yksityishenkilöt

Lausuntonamme ehdotamme seuraavia seikkoja:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- yksi pahimmista ongelmista on se, että kevyt liikenne, etenkin koululaiset eivät noudata oikeanpuoleista liikennettä, vaan käyttävät vapaasti molempia puolia tiestä, se on vaarallista paitsi vastaantulijoille, niin myös pihasta lähtijöille, kun ei koskaan voi olla varma, kummalta puolelta jokin pyöräilijä tulee
- kun tielle tulevat nyt levennetyt kevyen liikenteen kaistat, niin olisi varmistettava, että kevyt liikenne kulkisi omalla kaistallaan samaan suuntaan, joten ehdotus on, että molempiin kaistoihin maalattaisiin useampaan paikkaan näkyvät kuvat polkupyöristä ja nuoli kertomaan ajosuunnan
- kannattaisi myös harkita voidaanko läpiajo kieltää tällä osalla ja vaatia, että golfklubille suuntautuva liikenne tulisi Keravan risteuksen liikennevalojen kautta
- korokkeet tulisi suunnitella niin, että niiden kiertäminen mopoilla ei onnistu esimerkiksi ojan kautta ja ne olisivat niin pitkiä, että niiden yliajo ei aiheuttaisi pelkästään jysähdyttä vaan pakottaisivat oikeasti hiljentämään vauhtia
- tiessä olevat näkyvät 30 km rajoitusmerkinnät ovat kyllä tarpeelliset, mutta valvonnan puutteessa niitä ei noudateta, etenkin nuoriso mopoilla ja mönkijöillä

Vastine 1

Suunnitelmaan lisätään tiemerkinnot M7 (jalankulkija) ja M8 (pyöräilijä).

Kylätie osuudelle toteuttavien hidasteiden myötä läpiajoliikenne tulee hidastumaan. Suunnitelman toteutuksen jälkeen seurataan liikennemäärien kehitystä, ja tehdään tarvittaessa lisätoimenpiteitä.

Hidasteet on suunniteltu yhtä leveäksi kuin asfaltoitu alue, eli hidasteen voi kiertää vain ojan/pientareen kautta. Lisäksi hidasteiden ulkokulmauksiin on suunniteltu huomiopollarit, jotka osaltaan estävät pientareen kautta oikaisemista.

Muistutus 2, Asunto Oy Ruusunmarja

Lähtökohdat

- Katualueen leveys: Pälkinkujan / Kotuntien risteuksen lähellä asfaltin reunasta toiseen mitattuna kadun leveys on vain 6,8 metriä, ojan reunasta toiseen 10,8 metriä. Ei siis 12-13 metriä.
- Liikennejärjestely:

Liittymä Pälkinkujalta Kirkkotielle (kuva) on kahden mäen välisessä notkossa. Se sekä tien mutkat ja autokatos tuottavat näkemäesteen ja siten niukasti reagointiaikaa risteävän liikenteen kanssa puolin ja toisin. As Oy Ruusunmarjassa on 16 asuntoa, valtaosalla asukkaista 1-2 autoa. Pälkinkujalle suuntautuu asukasliikenteen lisäksi palveluliikennettä kuorma- ja pakettiautoilla. Suunnittelussa on huomioitava riittävä tila esim jäteauton kääntymiseen Kirkkotieltä roskakatokselle ja päinvastoin ja aurauskalustolle.

- Liikennevirroista:

Edelliset liikennelaskennat kunnan toimesta on tehty 2020 ja 2021 jolloin Koronapandemian aiheuttamat rajoitukset lienevät pienentäneet liikennemääriä Liikennelaskenta on mielestämme tarpeen tehdä uudestaan työ- ja kouluvuoden aikana arkipäivinä esim klo 7.30-9:30 ja klo 13-17 tuoreen faktadatan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

saamiseksi. Ainakin seuraavat tiedot olisi syytä kerätä: liikennemäärä, ajoneuvotyyppi, suunta, nopeus (vrt rajoitus), käytetty reitti. Kevyessä liikenteessä yhä useammat käyttävät perinteisiä polkupyöriä nopeampia ajoneuvoja (mopot, mönkijät; uusimpina äänettömät sähköskuutit ja sähköpyörät). Erityisesti koululaiset ajavat usein ryhmissä, seuraamatta muuta liikennettä (älylaitteet!) , vieläpä tietä ylittäessään. Koulumatkaliikennettä on nyt molempiin suuntiin (Hyökkälän ja Kirkonkylän koululle), Kunnan suunnitelmien mukaan syksystä -24 alkaen Hyökkälä suljetaan, Kirkonkylä korvautuu Tuusulanjärven kampuksella, Hyökkälä Rykmentinpuiston kampuksella. Tulevan muutoksen vaikutus liikennemääriin puheena olevalla tiellä on syytä suunnittelussa arvioida.

- Liikenne- ja katutekniset ratkaisut

Esitämme Katusuunnitelmaa täydennettäväksi seuraavilla ratkaisuilla:

- Toteutetaan moottoriajoneuvojen läpiajokielto puheena olevalle katuosuudelle, täydennettynä lisäkilvellä "tonteille ajo sallittu"
- Rakennetaan hidastetöyssy myös Pälkinkujalta katsoen vasemmalle puolelle mäkeen.
- Lisätään peilit molempiin suuntiin Pälkinkujan kanssa risteävän liikenteen havaitsemiseksi riittävän ajoissa
- Lisätään katuosuudelle nopeusnäyttö soveltuvaan kohtaan.

- Päällysteet ja istutukset

Esitämme kunnan ylläpitämän Pälkinkujan asfaltin uusimista samassa yhteydessä Kirkkotien asfaltoinnin kanssa.

Vastine 2

Katualueen leveydellä tarkoitetaan kaavan mukaisen katualueen leveyttä, ei nykyisen asfaltoidun alueen leveyttä. Maastossa olevat nykyiset rajapyykit eivät aina vastaa kaavan mukaista tilannetta.

Suunniteltu kylätieratkaisu ei suoranaisesti vaikuta jäteautojen yms. ajouriin. Jäteauton ajourat ko. liittymässä on tarkistettu toimivan.

Suunnitelmaan sisältyy uusien hidastetöyssyjen rakentaminen Kirkkotielle Pälkinkujan itä- ja länsipuolelle. Hidasteiden sijainnit on valittu niin, että oleellisiin kohtiin liikenteen kannalta, mutta kuitenkin tarpeeksi kauas nykyisistä kadunvarteen sijoittuvista rakennuksista. Pälkinkujan länsipuolinen hidaste sijoittuu mäkiosuudelle.

Kirkkotielle tehdään uudet liikennelaskennat vuonna 2024.

Pälkinkujan liittymänäkemät ei täytä suunnitelmavaatimusta. Nykyinen väistämisvelvollisuuskolmio korvataan stop-merkillä. Sama pätee Pappilankujan liittymään, myös siellä kolmio korvataan stop-merkillä.

Kylätie osuudelle toteuttavien hidasteiden myötä läpiajoliikenne tulee hidastumaan. Suunnitelman toteutuksen jälkeen seurataan liikennemäärien kehitystä, ja tehdään tarvittaessa lisätoimenpiteitä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Katusuunnitelmassa ei esitetä nopeusnäyttötäulua Kirkkotielle. Suunnitelman toteutuksen jälkeen seurataan liikennemäärien kehitystä, ja tehdään tarvittaessa lisätoimenpiteitä.

Pälkinkujan asfaltointitarve on arvioutu yhdessä kunnossapito yksikön kanssa. Pälkinkujan vesijohto- ja jätevesiviemäri on rakennettu 1970-luvulla - on siis todennäköistä, että vesihuolto saneerataan lähivuosina. Tämän vuoksi asfaltointi ei kannata vielä tehdä.

Muistutus 3, myöhässä tullut

Suunnitelmaan on lisättävä Kirkkotielle Gustavelundinpolun kohdalle liikennemerkki, joka osoittaa Gustavelundinpolun olevan kevyenliikenteenväylä.

Todennäköisesti kyseinen liikennemerkki on D6: Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

"Merkillä osoltetaan yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, jota polkupyöräilijän ja jalankulkijan on käytettävä kulkiessaan asianomaiseen suuntaan."

Voimassaolevassa kaavassa kaavamerkintä on pp/t.

Vastine 3

Kyseinen väylä on tällä hetkellä merkitty maastoon merkillä C2 "moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty" sekä lisäkilvellä "yksityisalue, tontille ajo sallittu". Väylä on kaavassa merkitty kevytväyläksi, mutta käytännössä se ei kuitenkaan sitä ole. Väylä ei ole kunnan kunnossapidossa, eikä kunta omista maapohjaa.

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä Kirkkotien pohjoisosan jkpp-järjestelyt katusuunnitelmaehdotuksen piir.no 2188/1 - 4,8

Päätös

Tekninen lautakunta päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Tiedoksi

kiinteistöjen omistajat, muistutuksen jättäneet, Suvi Honkanen, Anne Paakkinen, Ketek. kirjaamo

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 112

Kunnan omistuksessa olevat purettavat rakennukset, huonokuntoisuuden tai asemakaavoituksen vuoksi

TUUDno-2023-2111

Valmistelija / lisätiedot:
Riitta Laurila
riitta.laurila@tuusula.fi
suunnitteluarkkitehti

Liitteet

- 1 Purettavat rakennukset taulukko, TL 24.10.2023
- 2 Purettavat rakennukset, esitys, TL 24.10.2023

Tuusulan kunta omistaa merkittävän määrän vajaakäytössä, tyhjillään olevia tai tyhjilleen jääviä rakennuksia, joiden ylläpito rasittaa käyttötaloutta tarpeettomasti tai ne tulee purkaa asemakaavoituksen toteuttamiseksi.

Tilapalvelut on laatinut aikataulutettua koontia purettavista rakennuksista. Koontilistaus sisältää rakennuksia, joiden purkamisesta on olemassa mm. palveluverkon tai asemakaavojen toteuttamiseen liittyviä päätöksiä. Osa rakennuksista on siirtynyt kunnan omistukseen maakauppojen yhteydessä, eikä niiden säilyttämisessä ja ylläpidossa ole perusteita kunnan ydintehtävien näkökulmasta.

Purettavaksi esitetyt rakennukset ovat tyypillisesti huonokuntoisia ja niissä on korjausvelkaa sekä käyttöasteeseen nähden korkeat ylläpitokulut.

Osassa kiinteistöistä rakennuksien taloudellinen merkitys on pienempi kuin niiden kaavoituspotentiaali.

Osalle purettavaksi esitettäville rakennuksille on tai tullaan esittämään lupaehtoja liittyen niiden kuulumisesta kulttuurihistorialliseen luetteloon. Niille esitetään myyntiä purkulupineen, jolla mahdollistetaan rakennusten tai niiden osien korjaaminen uuteen käyttötarkoitukseen. Tyypillisesti nämä rakennukset eivät sovellu kunnan omaan toimintaan sijaintinsa, kokonsa tai tilojensa vuoksi.

Hallintosäännön maankäyttöä ja rakentamista koskevan toimivaltataulukon mukaan tekninen lautakunta päättää kiinteistön, rakennuksen tai suurehkojen rakenteiden purkamisesta.

Ehdotus

Esittelijä: Kai Lange, tilapalvelupäällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä liitteenä olevan purettavien rakennusten suunnitelman
- purkaa seuraavat rakennukset:
  - Anttilan tilakeskus: asuinrakennukset 38 ja 40
  - Anttilan tilakeskus; kasvihuoneet 1 ja 2 sekä lämpökeskus
  - Puusepäntie 6A, 6B ja 9
  - Rönnebo (Myllypadontie 29)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Tienhaara / Kivikiila (Koskenmäentie 22)
- Sointulan lato (Kellokoskentie 183)
- Etelärinteen päiväkoti
- Kievarin päiväkoti

- myydä seuraavat rakennukset purkulupineen
  - Inkilä / Kosun mökki (Rutalahdentie 107)
  - Kalliomaa / navetta (Vanha valtatie 203)
  - Toimela (Toimelantie 1)
  - Tuomalan koulu (elementtiosa) (Kansanopistontie 41)

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua keskustelun esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:

Päätösehdotuksesta poistetaan Tuomalan koulu-kohta myyntilistasta. Tekninen Lautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua jäsen Cecilia Veikkolainen teki ehdotuksen asian jättämiseksi pöydälle. Ehdotus hylättiin kannattamattomana.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua jäsen Raimo Stenvall teki asiassa seuraavan muutosehdoksen: Anttilan tilakeskuksen asuinrakennuksia ei tule purkaa. Ehdotus hylättiin kannattamattomana. Raimo Stenvall jätti asiassa eriävän mielipiteen.

Keskustelun jatkuttua asiasta, puheenjohtaja Janne Hermunen teki muutosehdotuksen kaikkien päiväkotien poistamiseksi päätöksen listalta. Lautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti

hyväksyä liitteenä olevan purettavien rakennusten suunnitelman purkaa seuraavat rakennukset:

- Anttilan tilakeskus: asuinrakennukset 38 ja 40
- Anttilan tilakeskus; kasvihuoneet 1 ja 2 sekä lämpökeskus
- Puusepantie 6A, 6B ja 9
- Rönnebo (Myllypadontie 29)
- Tienhaara / Kivikiila (Koskenmäentie 22)
- Sointulan lato (Kellokoskentie 183)

myydä seuraavat rakennukset purkulupineen

- Inkilä / Kosun mökki (Rutalahdentie 107)
- Kalliomaa / navetta (Vanha valtatie 203)
- Toimela (Toimelantie 1)

Eriävä mielipide

Raimo Stenvall jätti asiassa seuraavan eriävän mielipiteen:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Anttilan tilakeskuksen alue on Yleiskaava 2040 yhteydessä tehdyssä Tuusulan kunnan Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvityksessä todettu arvokkaaksi Alikylän eli Anttilan alueeksi.

Nyt purettaviksi päätetyistä rakennuksista rakennus 40 Vanha Rannankoukku on selvityksessä todettu Rakennuskulttuurikohteeksi, joka kuuluu luokkaan I (Suojelusuositus: Rakennuksia ei saa purkaa. Rakennuksiin sallitaan säilyttäviä tai alkuperäistä asua kunnioittavia muutoksia, jotka tulee tehdä harkiten ja rakennuksen kulttuurihistorialliset ominaispiirteet huomioiden. Luokan kohteita muutettaessa ja korjattaessa tulee Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta pyytää lausuntoa rakennuslupaa, poikkeamislupaa tai suunnittelutarveratkaisua haettaessa.

Rakennus 38 on selvityksessä todettu Rakennettua kulttuurialuetta täydentäväksi rakennukseksi tai rakennelmaksi, joka kuuluu luokkaan II (Suojelusuositus: Rakennuksia saa purkaa vain erityisen pakottavasta syystä, joka täytyy perustella alan asiantuntijoita apuna käyttäen. Mahdollisia muutoksia saa tehdä rakennuksen ominaispiirteitä kunnioittaen ja muutoksissa tulee ottaa huomioon rakennusten historiallinen ilme ja aiempi muutoshistoria. Harkitut laajennukset tai muutokset ovat mahdollisia. Kohteita muutettaessa ja korjattaessa tulee Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta pyytää lausuntoa rakennuslupaa, poikkeamislupaa tai suunnittelutarveratkaisua haettaessa.)

Nyt tehtyjä purkuesityksiä tehtäessä ei ole noudatettu näitä Yleiskaavan yhteydessä tehdyn selvityksen suosituksia.

Koko Anttilan tilakeskuksen alue on erityistä huomiota Tuusulan rakennuskulttuurihistoriassa vaativa alue, jossa on erityistä huolellisuutta toteutettava, huolehdittava rakennuksista ja vältettävä ryhtymästä aluetta muuttaviin toimenpiteisiin kuten rakennusten purkamiseen koko alueelta.

Anttilan tilakeskuksen alue on kaavoitusohjelmassa ryhmässä 3. Alueen kaavoittamiselle ei ole kiirettä eikä alueen tulevaisuutta vielä tiedetä. Siksikään ei pidä ryhtyä peruuttamattomiin toimiin alueella.

Sen sijaan, että puretaan, pitäisi alueen toimintaa säilyttää ja kehittää. Alue sijaitsee Tuusulanjärven rannalla, mikä on viimevuosina nostanut päätään mm. erilaisten aktiviteettien muodossa.

Talvella ja kesällä harrastetaan järvellä / järven ympäristössä.

Nämä puitteet luovat mahdollisuuden kehittämiselle, jopa asettaa painetta. Kahvila, yritystoimintaa, yhdistystoimintaa.

Tiedoksi

Riitta Laurila

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 113

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelma 2023-2030, lausunto

TUUDno-2022-1873

Valmistelija / lisätiedot:

Kristiina Salo

kristiina.salo@tuusula.fi

elinvoimajohtaja

Liitteet

1 Tusina tekoja, Tuusulan elinvoimaohjelma 2023-2030, TL 24.10.2023

Kuntakehityslautakunta on kokouksessaan 19.4.2023 päättänyt pyytää teknisen lautakunnan lausuntoa Tusina tekoja -Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030.

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman työstäminen on aloitettu lokakuussa 2022. Elinvoimaohjelma syventää ja tarkentaa pormestariohjelman ja kuntastrategian linjauksia sekä toimeenpanee valtuustokauden tavoitteita. Elinvoimaohjelma on keskeinen strateginen asiakirja ja täydentää vaikuttaminen ja yhteistyö keino-ohjelmaa.

Kuntalaiset, yrittäjät, järjestöjen edustajat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet elinvoimaohjelman laatimiseen kyselyn, puhelinhaastattelukierroksen, kahden työpajan ja seminaarityöskentelyn kautta.

Elinvoimaohjelmassa kuvataan Tuusulan elinvoiman kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille 2023-2030. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut (mm. väestönkehitys, työllisyyskehitys, sijainti, yritysdynamiikka) ovat kuntien kärkeä. Tuusula panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin, mutta eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua on pehmeissä elinvoimatekijöissä (mm. turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti, vuorovaikutus).

Elinvoimaohjelman visio Tuusula on kolmen aktiivisen keskuksen kunta, joka kehittyy ja menestyy, kiteytyy kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joissa elinvoima kumpuaa aktiivisista ja energisistä yhteisöistä. Visioon pyritään kolmen tavoitteen ja tavoitteet mahdollistavien tekojen avulla. Erottuvan, energisen ja eläväisen kunnan elinvoimaohjelma perustuu osallistuviin yhteisöihin, kodikkaaseen ja kestäväen kehityksen elinympäristöön ja aktiiviseen yritystoimintaan sekä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joita kehitetään niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Elinvoimaohjelman kolme päätavoitetta ovat:

1. Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti
2. Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti
3. Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Päätavoitteiden alle on määritelty kaksitoista tekoa -tusina tekoja. Tuusulan elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää samansuuntaisia tekoja kunnan eri sektoreilta. Elinvoimaohjelman toteutus on siis suoraa ja käytännönläheistä työtä koko Tuusulan elinvoiman kehittämiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimaohjelman kolmea tavoitetta ja niitä toteutettavia tusinaa tekoja mitataan ja seurataan säännöllisesti. Tekojen toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan talousarvioseurannan yhteydessä ja elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle.

Elinvoimaohjelman tavoitteita ja tekoja päivitetään tarvittaessa Tuusulan kuntastrategian ja muiden strategisten ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Elinvoimaohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään aktiivisesti kunnan viestintäkanavien kautta.

Teknisen lautakunnan lausunto Elinvoimaohjelmaan 2023 -2030

Tekninen lautakunta pitää ohjelmaa sopivan kompaktina kokonaisuutena ja korostaa sitä, että elinvoimaohjelma pohjautuu eri strategioihin ja ohjelmiin sekä laajaan sidosryhmätyöskentelyyn, mikä antaa vahvan pohjan elinvoiman rakentamiseen tulevana vuosina. Tuusulan kovat elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut ovat kuntien kärkeä, mikä antaa mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua pehmeissä elinvoimatekijöissä ensimmäisten kuntien joukossa Suomessa. Elinvoimaohjelma kokoaa eri toimialojen toimintaa kunnan elinvoimaa kasvattaviksi kokonaisuuksiksi ja asettaa yhteiset, selkeät tavoitteet; tusinan tekoja, jotka jaetaan toimenpiteiksi ja mittareiksi.

Elinvoimaohjelma ohjaa yhteistyöhön ja elinvoiman merkityksen ja lisäämisen huomioimiseen sekä näkyväksi tekemiseen läpi kunnan organisaation toiminnassa. Elinvoimaohjelman toivotaan tuovan lisää painoarvoa ja keinoja kuntalaisten, paikallisten yhteisöjen ja elinkeinoelämän kannustamiseen ja aktivointiin ja siten luovan elinvoimaisen toimintaympäristön. Tekninen lautakunta toivoo tavoitteiden käytäntöön viemisessä toimenpiteiltä konkretiaa sekä mitattavuutta.

Elinvoimaohjelman mukaan Tuusulassa panostetaan erityisesti asuin- ja elinympäristön suunnittelussa viihtyvyyteen, turvallisuuteen ja monipuolisuuteen huomioiden asuin ja elinympäristön laadun. Lisäksi tekninen lautakunta näkee tärkeänä tilojen tarjoamisen, jota tehty Kasvun ja ympäristön toimialan vetämänä, jatkuvan edelleen. Tämä koskee myös erilaisia yhteisöllisiä tiloja ja niiden kehittämistä.

Elinvoimaohjelma painottaa Tuusulanjärven sekä viher- ja virkistysalueiden käytön kehittämistä. Tekninen lautakunta katsoo, että virkistyskäyttö on Tuusulan tärkeä veto- ja pitovoimatekijä sekä kannatettavaa kestävä kehityksen näkökulmasta. Kaiken kaikkiaan ilmastovastuullisuuden ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmat on tarpeen edelleen huomioida.

Lisäksi tekninen lautakunta pitää hyvänä asiana sitä, että elinvoimaohjelmassa on huomioitu eri tahojen vahva osallistaminen sekä koko kunnan alueen ja sen kolmen omaleimaisen keskuksen kehittäminen niiden vahvuuksien pohjalta. Kolmen keskuksen kehittämisessä tärkeässä roolissa ovat myös kunnan tilahankkeet (päiväkodit, koulut) sekä yleisten alueiden hankkeet (kadut, aukiot, puistot, viher- ja virkistysalueet).

Tekninen lautakunta näkee tärkeänä, että alueen kilpailukyvyn ja kasvun edellytyksenä panostetaan osaajien houkutteluun sekä eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimaohjelmassa tavoitetta aktiivisesta viestinnästä eri kehittämiskokonaisuuksista ja elinvoimaa rakentavista asioista pidetään myös tärkeänä.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tekninen lautakunta päättää

- antaa asiaselostuksen mukaisen lausunnon elinvoimaohjelman 2023-2030 luonnoksesta kuntakehityslautakunnalle.

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua keskustelun jäsen Risto Rämö teki asiassa seuraavan muutosehdotuksen: Elinvoimaohjelman sivu 7, kohta 11, tekstin tulee jatkua seuraavasti: kehittämisen yhteydessä vaihtoehtoisia toteutusvaihtoehtoja etsien, fossiilivapaan ja ilmastoystävällisen ratkaisun löytämiseksi.

Ehdotus hylättiin kannattamattomana. Risto Rämö jätti asiassa eriävän mielipiteen.

Kokoustauko asian käsittelyn aikana klo 19:38 - 19:45.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti

- antaa asiaselostuksen mukaisen lausunnon elinvoimaohjelman 2023-2030 luonnoksesta kuntakehityslautakunnalle.

Eriävä mielipide

Risto Rämö jätti asiassa seuraavan eriävän mielipiteen:

Kunnan tulisi systemaattisesti etsiä kaikissa toimissaan ympäristöystävällisiä ja fossiilivapaita ratkaisuja mm. joukkoliikenteen kalustolle asetettavien vaatimusten suhteen.

Tiedoksi

kuntakehityslautakunta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tekninen lautakunta, § 89, 15.08.2023

Kunnanhallitus, § 318, 21.08.2023

Tekninen lautakunta, § 114, 24.10.2023

§ 114

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä, tarkastusmaksun korottaminen, lausunto

TUUDno-2023-1520

Tekninen lautakunta, 15.08.2023, § 89

Valmistelijat / lisätiedot:

Markku Vehmas, Jukka-Matti Laakso, Pirjo Siren

markku.vehmas@tuusula.fi, jukka-matti.laakso@tuusula.fi, pirjo.siren@tuusula.fi

vt.kansliapäällikkö, liikenneinsinööri, kuntakehitysjohtaja

Liitteet

1 Saatekirje: Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024 - 2026, TL 15.8.2023

2 HSL, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024 - 2026, TL 15.8.2023

3 HSL, tilannekuvan ja rahoituspohjan arviointi loppuraportti, TL 15.8.2023

Tausta

HSL laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL:n hallitus pyytää laatimastaan suunnitelmasta vuosittain jäsenkuntiensa lausunnot. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa suunnitelmasta viimeistään 31. elokuuta.

HSL:n hallitus käsitteli toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotusta vuosille 2024-2026 kokouksessaan 13.6.2023. HSL pyytää jäsenkunnilta lausuntoa alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026 sekä näkemyksiä erityisesti seuraaviin kysymyksiin.

1. Sitoutuvatko jäsenkunnat tavoitelähtöiseen budjettiin, jolla mahdollistetaan joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvu?

Talousarvio ja -suunnitelma pohjautuvat tavoitteeseen, että nousijamäärät saadaan strategian mukaiseen nousuvauhtiin ja toimenpiteisiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi panostetaan myös taloudellisesti TTS-kaudella.

Talousarviossa ja suunnitelmassa ei esitetä ylijäämien palautusta jäsenkuntiin, vaan valtion koronatukien ansioista kertyneet ylijäämät jätetään HSL:lle ja käytetään TTS-kauden toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa.

2. Miten kunnat aikovat ratkaista infrakorvausjärjestelmän haasteet HSL:n taloudelle tulevina vuosina?

HSL on muodostanut yhteistä näkemystä yhdessä jäsenkuntiensa edustajien kanssa arvioimalla HSL:n tilannekuvaa ja rahoituspohjaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tavoitteena oli luoda yhteinen tilanne- ja tulevaisuuskuva HSL:n rahoituksellisesta pohjasta, perussopimuksen määrittämistä velvoitteista sekä HSL:n kyvystä vastata asetettuihin erilaisiin velvoitteisiin 2020–2030-luvuilla. Mahdollinen jatkotyö on jäsenkuntien/omistajien vastuulla.

HSL:n hallituksen kokouksen 13.6.2023 pöytäkirjassa (§ 63) ja sen liitteenä olevassa alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa on kuvattu asiaa. Seuraavassa on tiivistetty kuvaus suunnitelmakaudesta.

Toimintasuunnitelma

Helsingin seudulla on käynnissä joukko isoja katu- ja ratatöitä, jotka vaikuttavat joukkoliikenteeseen palvelun tasoa heikentävästi. Tulevina vuosina poikkeusliikennejärjestelyt laajenevat lisää.

Vuoden 2023 lopulla liikennöinnin aloittaa pikaratikka välillä Itäkeskus - Keilaniemi.

Lipputuotteissa HSL testaa sarjalippua.

HSL:n strategia 2022-2025 – Asiakkuuksista kestävään kasvuun on hyväksytty HSL:n yhtymäkokouksessa tammikuussa 2022. HSL:n visio on olla vuonna 2030 kestävä liikunnan johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. Visiossaan HSL johtaa seudun kaupunkiliikenteen ekosysteemin kehittämistä omia vahvuuksiaan hyödyntämällä ja hakemalla koko seudulle parhaita ratkaisuja. HSL mahdollistaa sujuvan liikunnan koko seudulla. toimii alustana innovaatioille ja kehittämiselle, mutta ei toteuta kaikkea itse. Vahva yhteistyö on onnistumisen ja seudun elinvoimaisuuden edellytys. HSL rakentaa lisäarvoa tuottavia kumppanuussuhteita saumattoman liikenteen mahdollistamiseksi.

HSL:llä on neljä strategista tavoitetta, joissa korostuvat talouden tervehdyttäminen, asiakkaiden paluu joukkoliikenteeseen ja päästöjen vähentäminen. Tavoitteet ovat:

- Kohti päästötöntä joukkoliikennettä
- Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa
- Kustannustehokas joukkoliikenne
- Tasapainoinen talous

Toiminta ja taloussuunnitelman 2024-2026 tavoitteet ja budjetointi perustuvat HSL:n yhtymäkokouksen hyväksymään strategiaan ja edellä mainittuihin toiminnan suunnittelua koskeviin linjauksiin.

Strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisessä asemassa on matkustajamäärien kääntäminen kasvu-uralle. Sähköbussien osuuden kasvulla on merkittävä vaikutus päästötavoitteen saavuttamisen vauhtiin. Uudet seudulle tulevat bussit vaaditaan päästöttöminä. Toiminnan keskiössä on hyvän palvelutason säilyttäminen, matkustajien houkuttelemine, joukkoliikenteen käytön lisääminen tarkoituksenmukaisesti kohdennetuilla palveluilla.

Strategia tavoitteiden saavuttamisen osalta HSL on tunnistanut kriittiset menestystekijät. Näiksi on muotoiltu:

- Kasvu asiakasymmärryksellä. Tällä haetaan asiakasmäärien, myynnin ja lipputulojen kasvua, joka perustuu asiakastarpeisiin kohdennettuihin ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

houkutteleviin palveluihin. Lisäksi tavoitellaan mm. systemaattista asiakasjohtamista sekä kerätyn tiedon hyödyntämistä palvelun optimointiin ja hinnoittelun kehittämiseen, Uuden lipunmyyntijärjestelmän avulla kehitetään tuotteita ja liikennöintiä.

- Sujuvat matkaketjut. Tavoitteena on lisätä asiakkaiden tyytyväisyyttä liikkumisen sujuvuuteen. Tämä liittyy asiakasymmärrykseen ja edellyttää matkaketjujen tuntemusta. Tilipohjainen lipunmyynti otetaan käyttöön sekä lähimaksu liikennevälineissä. Selvitetään kuntien kanssa seudullisen kaupunkipyöräjärjestelmän hankintamalli. Asiakkaille tuotetaan esteettömiä, saavutettavia ja tasa-arvoisia palveluita. Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelmia edistetään kuntien ja valtion kanssa. Joukkoliikenne - matkaketjujen päästöjä vähennetään asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
- Tieto ja osaaminen. Vahvistetaan tuottavuutta ja kasvatetaan tuloja tiedolla johtamista parantamalla. Dataa ja sen saatavuutta parannetaan myös kumppaneille. Kykyä ennakoita, ennustaa ja arvioida vaikutuksia parannetaan. Osaamista ja osaamisen kehittymistä tuetaan omassa toiminnassa

Joukkoliikenteen palvelutasomuutosten vuosien 2024-2026 listauksessa on esitetty Tuusulan Rykmentinpuiston työpaikka-alueen joukkoliikennepalvelu. Tässä muutoksessa varaudutaan käynnistämään joukkoliikennepalvelu alueella kesästä 2024 alkaen alueen rakentumisen myötä. Muutoksen kustannusvaikutukseksi on vuositasolla arvioitu 150 000 € ja vuoden 2024 osalta n. 90 000 euroa.

Taloussuunnitelma

HSL:n toimintaa ohjaa seuraavina vuosina edelleen tasapainoisen talouden tavoite, kustannustehokkuus sekä kasvun tavoite. HSL:n näkemys on, että asiakkaita pitää houkuttaa kestävien liikkumismuotojen pariin, tarjontaa mahdollisesti lisätä sekä matkalippuhinnoittelulla ja asiakaskokemuksen osalta tarjota houkuttelevaa ja tarpeisiin sopivaa matkustamisen vaivattomuutta.

Suomen taloudelle ennustetaan vuonna 2024 1,3% kasvua ja vuonna 2025 1,6% kasvua. Julkisen talouden alijäämän ennakoitaan kasvavan lähivuosina. Nykyoloissa talouskehityksen ennustaminen on korostuneen vaikeaa.

Energia ja polttoaineet eivät selkeästi ole jatkaneet kallistumistaan, mutta polttoaineiden hinnat ovat jääneet suhteellisen korkealle tasolle. Tämä vaikuttaa liikenteen operointikustannuksiin.

Helsingin seudun väestömäärä on kasvussa. Vuoden 2023 alussa kasvu on ollut vahvempaa kuin vuosina 2016-2022. Seudun kiinteistömarkkina on odottavassa tilassa kustannusten kasvun myötä. Tämä vaikuttanee seudun kasvuun viiveellä.

HSL:n matkalippujen hintamuutokset vuoden 2023 alussa ovat vaikuttaneet lipputulokertymään myönteisesti, mutta nousijamäärät ovat alhaisemmat kuin ennen pandemiaa vuonna 2019. Vuoden 2023 nousijamäärätavoitteen saavuttaminen on haastavaa.

Etätyön lisääntyminen on vähentänyt työmatkoja niillä, jotka etätyötä voivat tehdä. Liikkumisen kehitys lähivuosina tulee näyttämään, onko liikkumiskäyttäytymisen muutos pysyvä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

HSL:n strateginen tavoite vuodelle 2025 on 400 miljoonaa nousua. Sen tavoittaminen edellyttää vuosittain vuosina 2023-2025 noin 2,3% lisää matkustajia. Riskit tavoitteen saavuttamatta jäämiseen liittyvät joukkoliikennetarjonnan muutoksien onnistumiseen, lippuhinnoittelun onnistumiseen ja mm. digitaalisen myynnin ja markkinoinnin onnistumiseen.

Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa noudatetaan talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Sitovat erät vuodelle 2024 on muodostettu seuraaviksi: Toimintamenot n. 905,697 M€, investointimenot n. 19, 068 M€ ja kuntaosuudet n. 517,094 M€.

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2024 ovat arviolta yhteensä 923,4 milj. euroa. Kasvu vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna on 64,9 milj. euroa (7,6 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 933,4 milj. euroa vuonna 2025 ja 950,2 milj. euroa vuonna 2026.

Lipputulot

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu tavoitteeseen, jossa matkustajamäärät kasvavat 380 miljoonaan nousuun vuonna 2024. Strategiakauden nousijamäärätavoite on 400 miljoonaa nousua vuonna 2025.

Nousijamäärätavoitteen saavuttaminen edellyttää toteutuakseen sekä hintatason että muiden hinnoittelutekijöiden kriittistä tarkastelua syksyllä 2023, kun HSL:n hallitus tekee päätöksen lippujen hinnoista vuodelle 2024. Vuoden 2024 keskeisimpiä tavoitteitamme on saada nousijamäärät strategian edellyttämään kasvuvauhtiin.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2024 tavoitellaan lipputuloa 382,7 milj. euroa. Lipputuloarvio on 405,0 milj. euron mukainen vuonna 2025 ja 420,0 milj. euron mukainen vuonna 2026.

Vuoden 2024 lipputulotavoite on 3,6% suurempi kuin vuoden 2023 ennuste.

Kuntaosuudet

Strategiakauden tavoite on, että kuntaosuudet asettuvat tasolle 50-55%. Alustava TTS on laadittu siten, että tavoitteeseen päästään vuonna 2025. Tavoitteen saavuttaminen erityisesti nousijamäärien osalta edellyttää lisäpanostusta joukkoliikenteeseen vuosina 2024-2025.

Talousarvioehdotus ja kuntien kuntaosuudet eivät sisällä lisäpanostukseen käytettäviä varoja. Matkustajamäärien kasvattamiseen vuosina 2024-2025 on tarkoitus käyttää koronatukien ansiosta kertyneitä ylijäämiä. Kertyneitä ylijäämiä ei tämän vuoksi esitetä palautettavaksi jäsenkuntiin. Koska talousarvioehdotus ei sisällä näitä kustannuksia, vuoden 2024 aikana tehdään talousarvioon muutosesitys, mikäli sitovat toimintamenot ylittyvät. Talousarvion ylitys rahoitetaan tässä tapauksessa ylijäämäkertymästä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Talousarvion mukaan kuntaosuudet vuonna 2024 ovat yhteensä 517,1 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 56,7 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kustannuksista (keskimääräinen subventio-% on 56,7). Strategiatavoitteeseen Alustava TTS on laadittu siten, että päästään strategiakauden tavoiterajoihin (kuntaosuuksien taso keskimäärin 50-55%) päästää vuonna 2025 (subventioaste 54,8%) ja vuonna 2026 (subventioaste 54,0%). Kuntaosuudet vuonna 2025 ovat yhteensä 504,9 milj. euroa ja vuonna 2026 yhteensä 506,6 milj. euroa.

Kuntakohtaisia ylijäämiä ei esitetä palautettaviksi jäsenkuntiin. Jäljellä olevaa ylijäämää käytetään lisäpanostuksina matkustajamäärien kasvattamiseen ja palvelutason parantamiseen.

Tuusulan kunnan kuntaosuudeksi on vuodelle 2024 arvioitu vähennysten jälkeen 4,617 milj. euroa, vuodelle 2025 4,515 milj. euroa ja vuodelle 2026 4,681 milj. euroa.

HSL on julkaissut helmikuussa 2023 raportin HSL:n tilannekuvasta ja rahoituspohjan arvioinnista. Tarkastelu on suuntaa antava. Tarkastelussa käytettyä menetelmää suunnitellaan kehitettävän tulevana vuosina, jotta se toimii paremmin keskipitkän aikavälin kehityksen arviointiin. Tarkastelua on nyt tehty mm. vuosille 2030 ja 2035. Tulosten mukaan kuntien subventiotarpeet kasvavat jatkossa, kun joukkoliikenteessä pyritään ylläpitämään edes nykyistä palvelutasoa. Nyt tuloksiksi on saatu koko HSL-alueella kuntaosuuksien yhteenlasketuksi tarpeeksi vuonna 2030 548,5 milj. euroa, subventioprocentti 54,9 ja vuonna 2035 617,7 milj. euroa, subventioprocentti 56,3. Tuusulan osalta kuntaosuuden tarpeeksi on laskettu vuonna 2030 6,4 milj. euroa ja vuonna 2035 7,2 milj. euroa subventio-osuuden ollessa vastaavasti 52,0% ja 54,3%.

Muut tulot

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen ja joukkoliikenteen kulkutapatukien vuosittaiseksi määräksi on arvioitu yhteensä 12 milj. euroa vuosina 2023-2025. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia, vuokratuloja ja muita tuloja arvioidaan saatavan mm vuonna 2024 noin 7,9-8,3 milj. euroa vuosittain vuosina 2024-2026.

Tarkastusmaksutuottoja on arvioitu kertyvät 4,3 milj. euroa vuosittain 2024-2026 aikana. Tuotto on laskettu voimassa olevan 80 euron tarkastusmaksun mukaan. Maksun korotus on poliittisessa käsittelyssä.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2024 ovat yhteensä 905,7 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2023 ennusteesta 45,4 milj. euroa (5,3 %). Vuonna 2025 toimintamenojen arvioidaan olevan 915,3 milj. euroa ja 927,4 milj. euroa vuonna 2026.

HSL:n henkilöstömenot ovat 25,6 milj. euroa vuonna 2024, joka on 2,8 % toimintamenoista. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulos -tai kannustinpalkkion maksamiseen. Henkilöstökulujen arvioidaan nousevan tasolle. 25,8 milj. euroa vuodessa vuosina 2025 ja 2026.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuosille 2024-2026 varattu 0,6-0,8 milj. euroa vuotta kohden.

Vuokramenot vuosina 2024-2026 on arvioitu tasolle 5,1-5,2 milj. euroa vuodessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muut menot vuosina 2024-2026 on arvioitu tasolle 4,2-4,3 milj. euroa vuosittain. Muihin menoihin sisältyvät mm. tarkastusmaksujen luottotappiot ja -varaukset.

Toimintakatteen arvioidaan vuonna 2024 ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä poistoja olevan 17,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 870,0 milj. euroa vuonna 2024, 96,1 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2025 yhteensä 879,4 milj. euroa ja 891,4 milj. euroa vuonna 2026.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2024 yhteensä 611,4 milj. euroa, joka on 67,5 % HSL:n toimintamenoista.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 357,8 milj. euroa vuonna 2024. Vuonna 2025 kustannuksiksi arvioidaan 358,2 milj. euroa ja 367,6 milj. euroa vuonna 2025.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2024 96,1 milj. euroa, vuonna 2025 96,3 milj. euroa ja vuonna 2026 100,3 milj. euroa.

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 62,3 milj. euroa vuonna 2024, vuonna 2025 63,3 milj. euroa ja vuonna 2026 63,7 milj. euroa. Kustannustason kasvuun vaikuttaa pääasiassa käyttöenergian hinta.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2024 olevan 70,7 milj. euroa, vuonna 2025 76,0 milj. euroa ja vuonna 2026 74,3 milj. euroa.

Pikaraitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2024 olevan 19,4 milj. euroa, vuonna 2025 20,8 milj. euroa ja vuonna 2026 21,3 milj. euroa.

Lauttaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 5,2 milj. euroa vuonna 2024, 5,0 milj. euroa vuonna 2025 ja 5,0 milj. euroa vuonna 2026.

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin arvioidaan käytettävän 41,2 milj. euroa vuonna 2024, 41,7 mij. euroa vuonna 2025 ja 40,7 milj, euroa vuonna 2026.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus on suunnitelmassa esitetyn tuloslaskelmaluonnoksen perusteella vuonna 2024 (TAE 2024) 217,4 milj. euroa, vuonna 2025 (TS 2025) 218,1 milj. euroa ja vuonna 2026 (TS 2026) 218,4 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026 sisältää vuonna 2020 nostetun 50 milj. euron talousarviolainan kustannukset. Alustava TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. Tilanne arvioidaan vuosittain TTS-valmistelun yhteydessä.

Rahoituksen tuottojen arvioidaan olevan 0,37-0,47 milj euroa vuosian 2024-2026.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 18,3 milj. euroa ylijäämäinen, ja se riittää kattamaan suunnitelman mukaisia poistot, jotka ovat arvion mukaan 18,3 milj. euroa vuonna 2024.

Tilikauden 2024 tulokseksi on arvoitu nolla euroa, kauden kulut katetaan kauden tuloilla.

Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 19,1 milj. euroa vuonna 2024, 14,5 milj. euroa vuonna 2025 ja 13,2 milj. euroa vuonna 2026. Investoinneissa painottuvat uudet matkalippujen lukijalaitteet ja lipputilihankkeen varaukset.

Poistoihin on budjetoitu 18,1 milj. euroa vuodelle 2024, 18,6 milj. euroa vuodelle 2025 ja 23,1 milj. euroa vuodelle 2026. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

TUUSULAN KUNNAN LAUSUNTO HSL:N ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2024-2026

Toimintasuunnitelma

Tuusulan Hyrylän ja Keravan välille sijoittuvalla Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on aloitettu uusien työpaikkatoimipisteiden rakentaminen vuoden 2023 aikana. Ensimmäisten työntekijämääriltään merkittävämpien yritysten toiminta alueella alkaa syyskaudella 2024. Toiminnan alkuvaiheessa syyskaudella 2024 uudella alueella käy tämän hetken arvioiden mukaan töissä 200-250 henkilöä. Alueen joukkoliikennepalvelun aloittaminen kesästä 2024 alkaen on listattu HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksen palvelutasomuutoksissa 2024-2026. Palvelun aloitusajankohta tulee vielä tarkentaa liikennöinnin jatkosuunnittelun yhteydessä.

Hyrylän uusi linja-autoterminaali rakentuu parhaillaan Rykmentin puistotien katukäytävään. Terminaali valmistuu heinäkuun 2024 lopussa. Linja-autoliikenteen tulee siirtyä nykyiseltä Hyrylän linja-autoasemalta uuteen terminaaliin syysliikennekauden 2024 alussa. Muutoksen vaatima suunnittelu ja valmistelu tulee toteuttaa ajoissa.

Linja 643 K (Hakaniemi-Ruskeasanta-Hyrylä) liikenteen aloittaminen arki-illoissa sekä lauantaisin ja sunnuntaisin on esitetty Tuusulanväylän linjastosuunnitelmassa. Linjan aloittamista ei ole esitetty osana joukkoliikenteen palvelutasomuutoksia vuosien 2024-2026 -suunnitelmassa. Edellisen TTS-lausunnon mukaisesti Tuusulan kunta katsoo, että linjan liikennöintiä tulisi kokeilla vähintään syksy- ja kevätkauden verran matkustuskysynnän selvittämiseksi osana suoran Tuusulan ja Helsingin välisen linja-autovuorotarjonnan kehittämistä. Tuusulan kunta edellyttää, että talviliikennekauden 2023-2024 aikana kunta ja HSL selvittävät edellytykset linjan 643K -liikennöinnin kokeilulle siten, että liikennepalvelun toteuttamiseen voidaan ottaa konkreettisesti kantaa ja kokeilu voidaan toteuttaa syysliikennekaudesta 2024 alkaen.

Jokelan Vallun työpaikka-alueen laajenemisalueella varaudutaan uusiin yrityksiin ja toimipisteisiin, joista osa voi toteutuessaan olla työvoimaintensiivisiä. Mm. Maahanmuuttoviraston uuden yksikön sijoittuminen alueelle on valmistelussa. Alueelle on Jokelan rautatieasemalta matkaa katu- ja tieverkkoa pitkin noin 2 km.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tuusulan kunta edellyttää, että 2023- 2024 kunta ja HSL selvittävät edellytykset, joilla Vallun työpaikka-alueen ja Jokelan rautatieaseman välille voitaisiin tuottaa työmatkaliikennettä palveleva syöttöliikenne. Joukkoliikennepalvelun toteuttamiseen tulee voida ottaa kantaa ennen seuraavaa TTS-valmistelukierrosta.

Tuusulan kunta edellyttää, että kunta ja HSL selvittävät yhdessä ja tarvittaessa muiden joukkoliikenneviranomaisten kanssa edellytykset sekä palvelun tason, joilla Tuusulan Hyrylän alueen ja Hyvinkään sairaalan välille voidaan toteuttaa suora linja-autoyhteys. Selvitys tulee tuoda kunnassa päätöksentekoon siten, että liikennepalvelun tasoon, liikenteen toteuttamiseen ja toteuttamisen ajankohtaan voidaan ottaa konkreettisesti kantaa. Selvitystä tulee viedä eteenpäin jo vuoden 2023 aikana. Keusote - hyvinvointialueen palveluverkko muutoksineen on otettava huomioon joukkoliikennelinjaston suunnittelussa ja muutoksissa.

Tuusulan kunta toteaa, että paikallisen matkustuksen kehitystä tulee seurata vuonna 2023 sekä talvikaudella 2023–2024. Nousutilastot erityisesti Tuusulan suunnan linja-autoliikenteen puolella osoittavat matkustuksen palautumista ja runsastumista. Vilkkaimpien vuorojen kuormittumista tulee seurata ja etsiä ratkaisut, jolla vältetään näillä vuoroilla seisomapaikkojen toistuva hyödyntämistarve maantienopeuksilla ajettavilla reittiosuuksilla.

Tuusulan kunta pitää edelleen tärkeänä selvitystä liikkumistarpeesta Hyrylästä Aviapoliksen-Jumbon alueelle sekä erityisesti työssäkäynti- ja asiointiliikenteen sujuvoittamista Tuusulan suunnasta Aviapoliksen-Jumbon alueelle. Kunta edellyttää, että HSL selvittää yhdessä Tuusulan kunnan kanssa Hyrylä-Aviapolis-Jumbo -yhteyden parantamismahdollisuuden siten, että selvitys voidaan käsitellä kunnan päätöksenteossa viimeistään kesäkuussa 2024.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että TTS-kaudella viimeisteltävään MAL2023 suunnitelmaan saadaan mukaan suunnitelma kehäradan Ruskeasannan aseman sekä aseman liityntäpysäköinnin toteuttamisesta. Tuusulan kunta edellyttää, että HSL osaltaan edistävän Ruskeasannan aseman toteutumista. Samalla kunta toistaa MAL2023 -suunnitelmaluonnoksesta antamansa lausunnon mukaisesti, että Tuusulan kunta vastustaa tienkäyttömaksujen käyttöönottoa

Taloussuunnitelma

Tavoitelähtöinen budjetointi voi muodostua ongelmalliseksi tilanteessa, jossa kunnianhimoisen strategian toteuttamisen paine sekä operointi- ja muiden kustannusten kasvu ohjaa budjetointivaiheessa nostamaan kuntakohtaisen lipputulotavoitteen sekä lipputulokertymän ennusteen ja matkustuksen määrän ennusteen epärealistisen korkeiksi. Mikäli tällaisessa tilanteessa lipputulokertymä käytännössä toteutuu selvästi tavoiteltua alhaisempana ja tulovajaus paikataan kuntakohtaisesti kertyneestä ylijäämästä tai kasvattamalla kunnan alijäämäkertymää, lopputulos ei ole kunnan oman budjetoinnin kannalta hyvin ennakoitavissa tai hallittavissa tai hyväksyttävissä. Tavoitelähtöinen budjetointi on hyväksyttävissä, mikäli matkustus- ja lipputulotavoitteet, strategiatavoitteista riippumatta, pidetään realistisella tasolla, joka todennäköisimmin saavutetaan kuin jää saavuttamatta.

Tuusulan kunta katsoo, että yleisesti HSL-joukkoliikenteessä tapahtuvan matkustuksen määrää rajoittaa Tuusulan kuntaan liittyvän matkustuksen osalta matkalippujen hintatason sijasta joukkoliikenteen tarjonnan määrä ja joukkoliikenteen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

tarjonnan maantieteellisesti kattavuus sekä joukkoliikennematkojen hitaus verrattuna vaihtoehtoihin kulkumuotoihin.

Tuusulan kunta hyväksyy esitetyn mallin, jossa kertynyt ylijäämä käytetään TTS-kauden aikana vaikuttaviin toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa. Tuusulan kunnan kuntakohtaisen ylijäämän käyttö pitää TTS 2024-2026 -kaudella kohdentaa siten, että rahoitettavat toimenpiteet liittyvät Tuusulan kuntaan liittyvään liikenteeseen, linjaston ja liikenteen parantamisen suunnitteluun, operointikustannuksiin ja muihin kustannuksiin sekä Tuusulan kunnalle jyvittyvän lipputulokertymän kohentamiseen. Tuusulan kunta haluaa parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa erityisesti Tuusulan ja Helsingin keskustan välisessä liikenteessä, Tuusulan yritysalueiden saavutettavuuden osalta sekä Keusote -hyvinvointialueen palveluiden saavutettavuuden osalta. Samalla paikallisessa mittakaavassa vähäkysyntäisen ja tehottomimman liikenteen palvelun tasoa tulee tarkastella kriittisesti ja tehostavia muutoksia toteuttaen.

Kuntaosuudet kasvavat suunnittelukaudella edelleen nopeudella, jota Tuusulan kunta ei pidä kestäväenä kuntatalouden kannalta. Tarkasteltavan toiminta- ja taloussuunnittelukauden jälkeen kuntaosuudet tulisi saada korkeintaan 50 prosenttiin. Tuusulan kunta ei vastusta maltillista matkalippujen hintojen korottamista, kun vastataan kustannusten kohoamisen ja matkustuksen muutoksesta syntyneisiin haasteisiin. Matkalippujen hintojen tarkastelun rinnalla talouden ja toiminnan suunnitteluun pitää sisällyttää tässä tilanteessa myös kustannuksia pienentäviä toimia.

Tuusulan kunnalle jyvittyvien infrakustannusten vuotuinen määrä pysyy toiminta- ja taloussuunnittelussa käytettävällä tarkkuudella samana vuosina 2024-2026. Tuusulan kunnassa ei ole toistaiseksi joukkoliikenneinfraa, joka olisi infrakorvaussopimuksen piirissä. Nykyisen sopimuksen mukaan jokaisen jäsenkunnan pääbussiterminaali voidaan sisällyttää infrakorvaussopimukseen. Tuusulan osalta tähän tulee varautua Hyrylän uuden linja-autotermiinalin osalta. Edellisiin TTS-kausiin verrattuna infrakorvausten tason nopea kasvu kohdentuu erityisesti HSL-alueen isoille kaupungeille. Infrakorvausten sopimusmallin ongelma on nykyisen infrakorvausmallin aiheuttama paine matkalippujen asiakashinnoille ja kuntaosuuksille. Yleisesti korvausmallin piiriin otettavia joukkoliikenneinvestointeja tulisi tarkastella hyvin kriittisesti hyötyjen ja kustannusten näkökulmista. Kun hyötyjen ja kustannusten suhde on huono, hankkeen infrakorvausjärjestelmän kautta laskutettavat kulut eivät välillisesti tuota lippu- tai muuta tuloa siten, että HSL:n tulojen ja kustannusten suhde voisi ilman kuntaosuuksien kasvattamista parantua. Infrakorvausten sopimusmalliin pitäisi, hankkeiden kriittisen tarkastelun lisäksi, sisällyttää erilainen korvausmalli hyöty-kustannus -suhteeltaan erilaisille infrahankkeille.

Vuotuinen yli 50 prosentin subventio-osuus on toistaiseksi vallitsevassa tilanteessa hyväksyttävä. Tuusulan kunta katsoo, että TTS-kaudelle kunnalle esitetyt kuntaosuuden määrät (kuntaosuudet vähennysten jälkeen 2024: 4,614 M€, 2025: 4,515 M€, 2026: 4,681 M€) tulee asettaa vuoden 2024 jälkeen laskevalle uralle. Vuosien 2024-2026 jälkeen Tuusulan kuntaosuus tulee saada korkeintaan 50 prosenttiin. Talouden ja toiminnan suunnitteluun pitää sisällyttää kustannuksia

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

pienentäviä toimia. Suunnitelmaa viimeisteltäessä arviot kunnalle jyvittyvien operointikustannusten ja kuntaosuuden muutoksista TTS-kaudella tulee käydä kunnan kanssa läpi ennen TTS:n hyväksymistä.

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2024–2026
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Lisäksi tekninen lautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2024–2026

Lisäksi tekninen lautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.
-

Kunnanhallitus, 21.08.2023, § 318

Valmistelijat / lisätiedot:

Markku Vehmas

markku.vehmas@tuusula.fi

vt.kansliapäällikkö

Liitteet

1 HSL, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024 - 2026, khall 21.8.2023

2 HSL, tilannekuvan ja rahoituspohjan arviointi loppuraportti, khall 21.8.2023

3 Saatekirje: Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024 - 2026, khall 21.8.2023

Tausta

HSL laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL:n hallitus pyytää laatimastaan suunnitelmasta vuosittain jäsenkuntiensa lausunnot. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa suunnitelmasta viimeistään 31. elokuuta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

HSL:n hallitus käsitteli toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotusta vuosille 2024-2026 kokouksessaan 13.6.2023. HSL pyytää jäsenkunnilta lausuntoa alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026 sekä näkemyksiä erityisesti seuraaviin kysymyksiin.

1. Sitoutuvatko jäsenkunnat tavoitelähtöiseen budjettiin, jolla mahdollistetaan joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvu?

Talousarvio ja -suunnitelma pohjautuvat tavoitteeseen, että nousijamäärät saadaan strategian mukaiseen nousuvauhtiin ja toimenpiteisiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi panostetaan myös taloudellisesti TTS-kaudella.

Talousarviossa ja suunnitelmassa ei esitetä ylijäämien palautusta jäsenkuntiin, vaan valtion koronatukien ansioista kertyneet ylijäämät jätetään HSL:lle ja käytetään TTS-kauden toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa.

2. Miten kunnat aikovat ratkaista infrakorvausjärjestelmän haasteet HSL:n taloudelle tulevina vuosina?

HSL on muodostanut yhteistä näkemystä yhdessä jäsenkuntiensa edustajien kanssa arvioimalla HSL:n tilannekuvaa ja rahoituspohjaa.

Tavoitteena oli luoda yhteinen tilanne- ja tulevaisuuskuva HSL:n rahoituksellisesta pohjasta, perussopimuksen määrittämistä velvoitteista sekä HSL:n kyvystä vastata asetettuihin erilaisiin velvoitteisiin 2020–2030-luvuilla. Mahdollinen jatkotyö on jäsenkuntien/omistajien vastuulla.

HSL:n hallituksen kokouksen 13.6.2023 pöytäkirjassa (§ 63) ja sen liitteenä olevassa alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa on kuvattu asiaa. Seuraavassa on tiivistetty kuvaus suunnitelmakaudesta.

Toimintasuunnitelma

Helsingin seudulla on käynnissä joukko isoja katu- ja ratatöitä, jotka vaikuttavat joukkoliikenteeseen palvelun tasoa heikentävästi. Tulevina vuosina poikkeusliikennejärjestelyt laajenevat lisää.

Vuoden 2023 lopulla liikennöinnin aloittaa pikaratikka välillä Itäkeskus - Keilaniemi.

Lipputuotteissa HSL testaa sarjalippua.

HSL:n strategia 2022-2025 – Asiakkuuksista kestävään kasvuun on hyväksytty HSL:n yhtymäkokouksessa tammikuussa 2022. HSL:n visio on olla vuonna 2030 kestävä liikunnan johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. Visiossaan HSL johtaa seudun kaupunkiliikenteen ekosysteemin kehittämistä omia vahvuuksiaan hyödyntämällä ja hakemalla koko seudulle parhaita ratkaisuja. HSL mahdollistaa sujuvan liikunnan koko seudulla. toimii alustana innovaatioille ja kehittämiselle, mutta ei toteuta kaikkea itse. Vahva yhteistyö on onnistumisen ja seudun elinvoimaisuuden edellytys. HSL rakentaa lisäarvoa tuottavia kumppanuussuhteita saumattoman liikenteen mahdollistamiseksi.

HSL:llä on neljä strategista tavoitetta, joissa korostuvat talouden tervehdyttäminen, asiakkaiden paluu joukkoliikenteeseen ja päästöjen vähentäminen. Tavoitteet ovat:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Kohti päästötöntä joukkoliikennettä
- Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa
- Kustannustehokas joukkoliikenne
- Tasapainoinen talous

Toiminta ja taloussuunnitelman 2024-2026 tavoitteet ja budjetointi perustuvat HSL:n yhtymäkokouksen hyväksymään strategiaan ja edellä mainittuihin toiminnan suunnittelua koskeviin linjauksiin.

Strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisessä asemassa on matkustajamäärien kääntäminen kasvu-uralle. Sähköbussien osuuden kasvulla on merkittävä vaikutus päästötavoitteen saavuttamisen vauhtiin. Uudet seudulle tulevat bussit vaaditaan päästöttöminä. Toiminnan keskiössä on hyvän palvelutason säilyttäminen, matkustajien houkuttelemine, joukkoliikenteen käytön lisääminen tarkoituksenmukaisesti kohdennetuilla palveluilla.

Strategia tavoitteiden saavuttamisen osalta HSL on tunnistanut kriittiset menestystekijät. Näiksi on muotoiltu:

- Kasvu asiakasymmärryksellä. Tällä haetaan asiakasmäärien, myynnin ja lipputulojen kasvua, joka perustuu asiakatarpeisiin kohdennettuihin ja houkutteleviin palveluihin. Lisäksi tavoitellaan mm. systemaattista asiakasjohtamista sekä kerätyn tiedon hyödyntämistä palvelun optimointiin ja hinnoittelun kehittämiseen, Uuden lipunmyyntijärjestelmän avulla kehitetään tuotteita ja liikennöintiä.
- Sujuvat matkaketjut. Tavoitteena on lisätä asiakkaiden tyytyväisyyttä liikkumisen sujuvuuteen. Tämä liittyy asiakasymmärrykseen ja edellyttää matkaketjujen tuntemusta. Tilipohjainen lipunmyynti otetaan käyttöön sekä lähimaksu liikennevälineissä Selvitetään kuntien kanssa seudullisen kaupunkipyöräjärjestelmän hankintamalli. Asiakkaille tuotetaan esteettömiä, saavutettavia ja tasa-arvoisia palveluita. Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelmia edistetään kuntien ja valtion kanssa. Joukkoliikenne - matkaketjujen päästöjä vähennetään asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
- Tieto ja osaaminen. Vahvistetaan tuottavuutta ja kasvatetaan tuloja tiedolla johtamista parantamalla. Dataa ja sen saatavuutta parannetaan myös kumppaneille. Kykyä ennakoita, ennustaa ja arvioida vaikutuksia parannetaan. Osaamista ja osaamisen kehittymistä tuetaan omassa toiminnassa

Joukkoliikenteen palvelutasomuutosten vuosien 2024-2026 listauksessa on esitetty Tuusulan Rykmentinpuiston työpaikka-alueen joukkoliikennepalvelu. Tässä muutoksessa varaudutaan käynnistämään joukkoliikennepalvelu alueella kesästä 2024 alkaen alueen rakentumisen myötä. Muutoksen kustannusvaikutukseksi on vuositasolla arvioitu 150 000 € ja vuoden 2024 osalta n. 90 000 euroa.

Taloussuunnitelma

HSL:n toimintaa ohjaa seuraavina vuosina edelleen tasapainoisen talouden tavoite, kustannustehokkuus sekä kasvun tavoite. HSL:n näkemys on, että asiakkaita pitää houkutella kestävien liikkumismuotojen pariin, tarjontaa mahdollisesti lisätä sekä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

matkalippuhinnoittelulla ja asiakaskokemuksen osalta tarjota houkuttelevaa ja tarpeisiin sopivaa matkustamisen vaivattomuutta.

Suomen taloudelle ennustetaan vuonna 2024 1,3% kasvua ja vuonna 2025 1,6% kasvua. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan kasvavan lähivuosina. Nykyoloissa talouskehityksen ennustaminen on korostuneen vaikeaa.

Energia ja polttoaineet eivät selkeästi ole jatkaneet kallistumistaan, mutta polttoaineiden hinnat ovat jääneet suhteellisen korkealle tasolle. Tämä vaikuttaa liikenteen operointikustannuksiin.

Helsingin seudun väestömäärä on kasvussa. Vuoden 2023 alussa kasvu on ollut vahvempaa kuin vuosina 2016-2022. Seudun kiinteistömarkkina on odottavassa tilassa kustannusten kasvun myötä. Tämä vaikuttanee seudun kasvuun viiveellä.

HSL:n matkalippujen hintamuutokset vuoden 2023 alussa ovat vaikuttaneet lipputulokertymään myönteisesti, mutta nousijamäärät ovat alhaisemmat kuin ennen pandemiaa vuonna 2019. Vuoden 2023 nousijamäärätavoitteen saavuttaminen on haastavaa.

Etätyön lisääntyminen on vähentänyt työmatkoja niillä, jotka etätyötä voivat tehdä. Liikkumisen kehitys lähivuosina tulee näyttämään, onko liikkumiskäyttäytymisen muutos pysyvä.

HSL:n strateginen tavoite vuodelle 2025 on 400 miljoonaa nousua. Sen tavoittaminen edellyttää vuosittain vuosina 2023-2025 noin 2,3% lisää matkustajia. Riskit tavoitteen saavuttamatta jäämiseen liittyvät joukkoliikennetarjonnan muutoksien onnistumiseen, lippuhinnoittelun onnistumiseen ja mm. digitaalisen myynnin ja markkinoinnin onnistumiseen.

Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa noudatetaan talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Sitovat erät vuodelle 2024 on muodostettu seuraaviksi: Toimintamenot n. 905,697 M€, investointimenot n. 19,068 M€ ja kuntaosuudet n. 517,094 M€.

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2024 ovat arviolta yhteensä 923,4 milj. euroa. Kasvu vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna on 64,9 milj. euroa (7,6 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 933,4 milj. euroa vuonna 2025 ja 950,2 milj. euroa vuonna 2026.

Lipputulot

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu tavoitteeseen, jossa matkustajamäärät kasvavat 380 miljoonaan nousuun vuonna 2024. Strategiakauden nousijamäärätavoite on 400 miljoonaa nousua vuonna 2025.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Nousijamäärätavoitteen saavuttaminen edellyttää toteutuakseen sekä hintatason että muiden hinnoittelutekijöiden kriittistä tarkastelua syksyllä 2023, kun HSL:n hallitus tekee päätöksen lippujen hinnoista vuodelle 2024. Vuoden 2024 keskeisimpiä tavoitteitamme on saada nousijamäärät strategian edellyttämään kasvuvauhtiin.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2024 tavoitellaan lipputuloa 382,7 milj. euroa. Lipputuloarvio on 405,0 milj. euron mukainen vuonna 2025 ja 420,0 milj. euron mukainen vuonna 2026.

Vuoden 2024 lipputulotavoite on 3,6% suurempi kuin vuoden 2023 ennuste.

Kuntaosuudet

Strategiakauden tavoite on, että kuntaosuudet asettuvat tasolle 50-55%. Alustava TTS on laadittu siten, että tavoitteeseen päästään vuonna 2025. Tavoitteen saavuttaminen erityisesti nousijamäärien osalta edellyttää lisäpanostusta joukkoliikenteeseen vuosina 2024-2025.

Talousarvioehdotus ja kuntien kuntaosuudet eivät sisällä lisäpanostukseen käytettäviä varoja. Matkustajamäärien kasvattamiseen vuosina 2024-2025 on tarkoitus käyttää koronatukien ansiosta kertyneitä ylijäämiä. Kertyneitä ylijäämiä ei tämän vuoksi esitetä palautettavaksi jäsenkuntiin. Koska talousarvioehdotus ei sisällä näitä kustannuksia, vuoden 2024 aikana tehdään talousarvioon muutosesitys, mikäli sitovat toimitamenot ylittyvät. Talousarvion ylitys rahoitetaan tässä tapauksessa ylijäämäkertymästä.

Talousarvion mukaan kuntaosuudet vuonna 2024 ovat yhteensä 517,1 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 56,7 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kustannuksista (keskimääräinen subventio-% on 56,7). Strategiatavoitteeseen Alustava TTS on laadittu siten, että päästään strategiakauden tavoiterajoihin (kuntaosuuksien taso keskimäärin 50-55%) päästään vuonna 2025 (subventioaste 54,8%) ja vuonna 2026 (subventioaste 54,0%). Kuntaosuudet vuonna 2025 ovat yhteensä 504,9 milj. euroa ja vuonna 2026 yhteensä 506,6 milj. euroa.

Kuntakohtaisia ylijäämiä ei esitetä palautettaviksi jäsenkuntiin. Jäljellä olevaa ylijäämää käytetään lisäpanostuksina matkustajamäärien kasvattamiseen ja palvelutason parantamiseen.

Tuusulan kunnan kuntaosuudeksi on vuodelle 2024 arvioitu vähennysten jälkeen 4,617 milj. euroa, vuodelle 2025 4,515 milj. euroa ja vuodelle 2026 4,681 milj. euroa.

HSL on julkaissut helmikuussa 2023 raportin HSL:n tilannekuvasta ja rahoituspohjan arvioinnista. Tarkastelu on suuntaa antava. Tarkastelussa käytettyä menetelmää suunnitellaan kehitettävän tulevana vuosina, jotta se toimii paremmin keskipitkän aikavälin kehityksen arviointiin. Tarkastelua on nyt tehty mm. vuosille 2030 ja 2035. Tulosten mukaan kuntien subventiotarpeet kasvavat jatkossa, kun joukkoliikenteessä pyritään ylläpitämään edes nykyistä palvelutasoa. Nyt tuloksiksi on saatu koko HSL-alueella kuntaosuuksien yhteenlasketuksi tarpeeksi vuonna 2030 548,5 milj. euroa, subventioprocentti 54,9 ja vuonna 2035 617,7 milj. euroa, subventioprocentti 56,3. Tuusulan osalta kuntaosuuden tarpeeksi on laskettu vuonna 2030 6,4 milj. euroa ja vuonna 2035 7,2 milj. euroa subventio-osuuden ollessa vastaavasti 52,0% ja 54,3%.

Muut tulot

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen ja joukkoliikenteen kulkutapatukien vuosittaiseksi määräksi on arvioitu yhteensä 12 milj. euroa vuosina 2023-2025. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia, vuokratuloja ja muita tuloja arvioidaan saatavan mm vuonna 2024 noin 7,9-8,3 milj. euroa vuosittain vuosina 2024-2026.

Tarkastusmaksutuottoja on arvioitu kertyvät 4,3 milj. euroa vuosittain 2024-2026 aikana. Tuotto on laskettu voimassa olevan 80 euron tarkastusmaksun mukaan. Maksun korotus on poliittisessa käsittelyssä.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2024 ovat yhteensä 905,7 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2023 ennusteesta 45,4 milj. euroa (5,3 %). Vuonna 2025 toimintamenojen arvioidaan olevan 915,3 milj. euroa ja 927,4 milj. euroa vuonna 2026.

HSL:n henkilöstömenot ovat 25,6 milj. euroa vuonna 2024, joka on 2,8 % toimintamenoista. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulos -tai kannustinpalkkion maksamiseen. Henkilöstökulujen arvioidaan nousevan tasolle. 25,8 milj. euroa vuodessa vuosina 2025 ja 2026.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuosille 2024-2026 varattu 0,6-0,8 milj. euroa vuotta kohden.

Vuokramenot vuosina 2024-2026 on arvioitu tasolle 5,1-5,2 milj. euroa vuodessa.

Muut menot vuosina 2024-2026 on arvioitu tasolle 4,2-4,3 milj. euroa vuosittain. Muihin menoihin sisältyvät mm. tarkastusmaksujen luottotappiot ja -varaukset.

Toimintakatteen arvioidaan vuonna 2024 ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä poistoja olevan 17,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 870,0 milj. euroa vuonna 2024, 96,1 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2025 yhteensä 879,4 milj. euroa ja 891,4 milj. euroa vuonna 2026.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2024 yhteensä 611,4 milj. euroa, joka on 67,5 % HSL:n toimintamenoista.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 357,8 milj. euroa vuonna 2024. Vuonna 2025 kustannuksiksi arvioidaan 358,2 milj. euroa ja 367,6 milj. euroa vuonna 2025.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2024 96,1 milj. euroa, vuonna 2025 96,3 milj. euroa ja vuonna 2026 100,3 milj. euroa.

Metroliiikenteen kustannusten arvioidaan olevan 62,3 milj. euroa vuonna 2024, vuonna 2025 63,3 milj. euroa ja vuonna 2026 63,7 milj. euroa. Kustannustason kasvuun vaikuttaa pääasiassa käyttöenergian hinta.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2024 olevan 70,7 milj. euroa, vuonna 2025 76,0 milj. euroa ja vuonna 2026 74,3 milj. euroa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Pikaraitoliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2024 olevan 19,4 milj. euroa, vuonna 2025 20,8 milj. euroa ja vuonna 2026 21,3 milj. euroa.

Lauttaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 5,2 milj. euroa vuonna 2024, 5,0 milj. euroa vuonna 2025 ja 5,0 milj. euroa vuonna 2026.

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin arvioidaan käytettävän 41,2 milj. euroa vuonna 2024, 41,7 milj. euroa vuonna 2025 ja 40,7 milj. euroa vuonna 2026.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrastruktuuriin maksettava käyttökorvaus on suunnitelmassa esitetyn tuloslaskelmaluonnoksen perusteella vuonna 2024 (TAE 2024) 217,4 milj. euroa, vuonna 2025 (TS 2025) 218,1 milj. euroa ja vuonna 2026 (TS 2026) 218,4 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026 sisältää vuonna 2020 nostetun 50 milj. euron talousarviolainan kustannukset. Alustava TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. Tilanne arvioidaan vuosittain TTS-valmistelun yhteydessä.

Rahoituksen tuottojen arvioidaan olevan 0,37-0,47 milj. euroa vuosien 2024-2026.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 18,3 milj. euroa ylijäämäinen, ja se riittää kattamaan suunnitelman mukaisia poistot, jotka ovat arvion mukaan 18,3 milj. euroa vuonna 2024.

Tilikauden 2024 tulokseksi on arvoitu nolla euroa, kauden kulut katetaan kauden tuloilla.

Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 19,1 milj. euroa vuonna 2024, 14,5 milj. euroa vuonna 2025 ja 13,2 milj. euroa vuonna 2026. Investoinneissa painottuvat uudet matkalippujen lukijalaitteet ja lipputilihankkeen varaukset.

Poistoihin on budjetoitu 18,1 milj. euroa vuodelle 2024, 18,6 milj. euroa vuodelle 2025 ja 23,1 milj. euroa vuodelle 2026. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

TUUSULAN KUNNAN LAUSUNTO HSL:N ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2024-2026

Toimintasuunnitelma

Tuusulan Hyrylän ja Keravan välille sijoittuvalla Rykmentinpuiston työpaikka-alueella on aloitettu uusien työpaikkatoimipisteiden rakentaminen vuoden 2023 aikana. Ensimmäisten työntekijämääriltään merkittävämpien yritysten toiminta alueella alkaa syyskaudella 2024. Toiminnan alkuvaiheessa syyskaudella 2024 uudella alueella käy tämän hetken arvioiden mukaan töissä 200-250 henkilöä. Alueen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

joukkoliikennepalvelun aloittaminen kesästä 2024 alkaen on listattu HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksen palvelutasomuutoksissa 2024-2026. Palvelun aloitusajankohta tulee vielä tarkentaa liikennöinnin jatkosuunnittelun yhteydessä.

Hyrylän uusi linja-autoterminaali rakentuu parhaillaan Rykmentin puistotien katukäytävään. Terminaali valmistuu heinäkuun 2024 lopussa. Linja-autoliikenteen tulee siirtyä nykyiseltä Hyrylän linja-autoasemalta uuteen terminaaliin syysliikennekauden 2024 alussa. Muutoksen vaatima suunnittelu ja valmistelu tulee toteuttaa ajoissa.

Linja 643 K (Hakaniemi-Ruskeasanta-Hyrylä) liikenteen aloittaminen arki-illoissa sekä lauantaisin ja sunnuntaisin on esitetty Tuusulanväylän linjastosuunnitelmassa. Linjan aloittamista ei ole esitetty osana joukkoliikenteen palvelutasomuutoksia vuosien 2024-2026 -suunnitelmassa. Edellisen TTS-lausunnon mukaisesti Tuusulan kunta katsoo, että linjan liikennöintiä tulisi kokeilla vähintään syksy- ja kevätkauden verran matkustuskysynnän selvittämiseksi osana suoran Tuusulan ja Helsingin välisen linja-autovuorotarjonnan kehittämistä. Tuusulan kunta edellyttää, että talviliikennekauden 2023-2024 aikana kunta ja HSL selvittävät edellytykset linjan 643K -liikennöinnin kokeilulle siten, että liikennepalvelun toteuttamiseen voidaan ottaa konkreettisesti kantaa ja kokeilu voidaan toteuttaa syysliikennekaudesta 2024 alkaen.

Jokelan Vallun työpaikka-alueen laajenemisalueella varaudutaan uusiin yrityksiin ja toimipisteisiin, joista osa voi toteutuessaan olla työvoimaintensiivisiä. Mm. Maahanmuuttoviraston uuden yksikön sijoittuminen alueelle on valmistelussa. Alueelle on Jokelan rautatieasemalta matkaa katu- ja tieverkkoa pitkin noin 2 km. Tuusulan kunta edellyttää, että 2023- 2024 kunta ja HSL selvittävät edellytykset, joilla Vallun työpaikka-alueen ja Jokelan rautatieaseman välille voitaisiin tuottaa työmatkaliikennettä palveleva syöttöliikenne. Joukkoliikennepalvelun toteuttamiseen tulee voida ottaa kantaa ennen seuraavaa TTS-valmistelukierrosta.

Tuusulan kunta edellyttää, että kunta ja HSL selvittävät yhdessä ja tarvittaessa muiden joukkoliikenneviranomaisten kanssa edellytykset sekä palvelun tason, joilla Tuusulan Hyrylän alueen ja Hyvinkään sairaalan välille voidaan toteuttaa suora linja-autoyhteys. Selvitys tulee tuoda kunnassa päätöksentekoon siten, että liikennepalvelun tasoon, liikenteen toteuttamiseen ja toteuttamisen ajankohtaan voidaan ottaa konkreettisesti kantaa. Selvitystä tulee viedä eteenpäin jo vuoden 2023 aikana. Keusote - hyvinvointialueen palveluverkko muutoksineen on otettava huomioon joukkoliikennelinjaston suunnittelussa ja muutoksissa.

Tuusulan kunta toteaa, että paikallisen matkustuksen kehitystä tulee seurata vuonna 2023 sekä talvikaudella 2023-2024. Nousutilastot erityisesti Tuusulan suunnan linja-autoliikenteen puolella osoittavat matkustuksen palautumista ja runsastumista. Vilkkaimpien vuorojen kuormittumista tulee seurata ja etsiä ratkaisut, jolla vältetään näillä vuoroilla seisomapaikkojen toistuva hyödyntämistarve maantienopeuksilla ajettavilla reittiosuuksilla.

Tuusulan kunta pitää edelleen tärkeänä selvitystä liikkumistarpeesta Hyrylästä Aviapoliksen-Jumbon alueelle sekä erityisesti työssäkäynti- ja asiointiliikenteen sujuvoittamista Tuusulan suunnasta Aviapoliksen-Jumbon alueelle. Kunta edellyttää,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

että HSL selvittää yhdessä Tuusulan kunnan kanssa Hyrylä-Aviapolis-Jumbo -yhteyden parantamismahdollisuuden siten, että selvitys voidaan käsitellä kunnan päätöksenteossa viimeistään kesäkuussa 2024.

Tuusulan kunta haluaa selvittää kutsuliikenteen mahdollisuudet. Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että TTS-kaudella viimeisteltävään MAL2023 suunnitelmaan saadaan mukaan suunnitelma kehäradan Ruskeasannan aseman sekä aseman liityntäpysäköinnin toteuttamisesta. Tuusulan kunta edellyttää, että HSL osaltaan edistävän Ruskeasannan aseman toteutumista. Samalla kunta toistaa MAL2023 -suunnitelmaluonnoksesta antamansa lausunnon mukaisesti, että Tuusulan kunta vastustaa tienkäyttömaksujen käyttöönottoa

Taloussuunnitelma

Tavoitelähtöinen budjetointi voi muodostua ongelmalliseksi tilanteessa, jossa kunnianhimoisen strategian toteuttamisen paine sekä operointi- ja muiden kustannusten kasvu ohjaa budjetointivaiheessa nostamaan kuntakohtaisen lipputulotavoitteen sekä lipputulokertymän ennusteen ja matkustuksen määrän ennusteen epärealistisen korkeiksi. Mikäli tällaisessa tilanteessa lipputulokertymä käytännössä toteutuu selvästi tavoiteltua alhaisempana ja tulovajaus paikataan kuntakohtaisesti kertyneestä ylijäämästä tai kasvattamalla kunnan alijäämäkertymää, lopputulos ei ole kunnan oman budjetoinnin kannalta hyvin ennakoitavissa tai hallittavissa tai hyväksyttävissä. Tavoitelähtöinen budjetointi on hyväksyttävissä, mikäli matkustus- ja lipputulotavoitteet, strategiatavoitteista riippumatta, pidetään realistisella tasolla, joka todennäköisimmin saavutetaan kuin jää saavuttamatta.

Tuusulan kunta katsoo, että yleisesti HSL-joukkoliikenteessä tapahtuvan matkustuksen määrää rajoittaa Tuusulan kuntaan liittyvän matkustuksen osalta matkalippujen hintatason sijasta joukkoliikenteen tarjonnan määrä ja joukkoliikenteen tarjonnan maantieteellisesti kattavuus sekä joukkoliikennematkojen hitaus verrattuna vaihtoehtoihin kulkumuotoihin.

Tuusulan kunta hyväksyy esitetyn mallin, jossa kertynyt ylijäämä käytetään TTS-kauden aikana vaikuttaviin toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa. Tuusulan kunnan kuntakohtaisen ylijäämän käyttö pitää TTS 2024-2026 -kaudella kohdentaa siten, että rahoitettavat toimenpiteet liittyvät Tuusulan kuntaan liittyvään liikenteeseen, linjaston ja liikenteen parantamisen suunnitteluun, operointikustannuksiin ja muihin kustannuksiin sekä Tuusulan kunnalle jyvittyvän lipputulokertymän kohentamiseen. Tuusulan kunta haluaa parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa erityisesti Tuusulan ja Helsingin keskustan välisessä liikenteessä, Tuusulan yritysalueiden saavutettavuuden osalta sekä Keusote -hyvinvointialueen palveluiden saavutettavuuden osalta. Samalla paikallisessa mittakaavassa vähäkysyntäisen ja tehottomimman liikenteen palvelun tasoa tulee tarkastella kriittisesti ja tehostavia muutoksia toteuttaen.

Kuntaosuudet kasvavat suunnittelukaudella edelleen nopeudella, jota Tuusulan kunta ei pidä kestäväenä kuntatalouden kannalta. Tarkasteltavan toiminta- ja taloussuunnittelukauden jälkeen kuntaosuudet tulisi saada korkeintaan 50 prosenttiin. Tuusulan kunta ei vastusta maltillista matkalippujen hintojen korottamista, kun vastataan kustannusten kohoamisen ja matkustuksen muutoksesta syntyneisiin haasteisiin. Matkalippujen hintojen tarkastelun rinnalla talouden ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

toiminnan suunnitteluun pitää sisällyttää tässä tilanteessa myös kustannuksia pienentäviä toimia.

Tuusulan kunnalle jyvittyvien infrakustannusten vuotuinen määrä pysyy toiminta- ja taloussuunnittelussa käytettävällä tarkkuudella samana vuosina 2024-2026. Tuusulan kunnassa ei ole toistaiseksi joukkoliikenneinfraa, joka olisi infrakorvaussopimuksen piirissä. Nykyisen sopimuksen mukaan jokaisen jäsenkunnan pääbussiterminaali voidaan sisällyttää infrakorvaussopimukseen. Tuusulan osalta tähän tulee varautua Hyrylän uuden linja-autoterminaalin osalta. Edellisiin TTS-kausiin verrattuna infrakorvausten tason nopea kasvu kohdentuu erityisesti HSL-alueen isoille kaupungeille. Infrakorvausten sopimusmallin ongelma on nykyisen infrakorvausmallin aiheuttama paine matkalippujen asiakashinnoille ja kuntaosuuksille. Yleisesti korvausmallin piiriin otettavia joukkoliikenneinfrainvestointeja tulisi tarkastella hyvin kriittisesti hyötyjen ja kustannusten näkökulmista. Kun hyötyjen ja kustannusten suhde on huono, hankkeen infrakorvausjärjestelmän kautta laskutettavat kulut eivät välillisesti tuota lippu- tai muuta tuloa siten, että HSL:n tulojen ja kustannusten suhde voisi ilman kuntaosuuksien kasvattamista parantua. Infrakorvausten sopimusmalliin pitäisi, hankkeiden kriittisen tarkastelun lisäksi, sisällyttää erilainen korvausmalli hyöty-kustannus -suhteeltaan erilaisille infrahankkeille.

Vuotuinen yli 50 prosentin subventio-osuus on toistaiseksi vallitsevassa tilanteessa hyväksyttävä. Tuusulan kunta katsoo, että TTS-kaudelle kunnalle esitetyt kuntaosuuden määrät (kuntaosuudet vähennysten jälkeen 2024: 4,614 M€, 2025: 4,515 M€, 2026: 4,681 M€) tulee asettaa vuoden 2024 jälkeen laskevalle uralle. Vuosien 2024-2026 jälkeen Tuusulan kuntaosuus tulee saada korkeintaan 50 prosenttiin. Talouden ja toiminnan suunnitteluun pitää sisällyttää kustannuksia pienentäviä toimia. Suunnitelmaa viimeisteltäessä arviot kunnalle jyvittyvien operointikustannusten ja kuntaosuuden muutoksista TTS-kaudella tulee käydä kunnan kanssa läpi ennen TTS:n hyväksymistä.

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2024–2026.

Kokouskäsitely

Käsittelyn aikana esittelijä muutti ehdotustaan siten, että siihen lisättiin keskustelun perusteella lause: "Tuusulan kunta haluaa selvittää kutsuliikenteen mahdollisuudet alueellaan". Kunnanhallitus hyväksyi muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Asiantuntijana kokouksessa toimi liikenneinsinööri Jukka-Matti Laakso.

Päätös

Kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2024–2026.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tekninen lautakunta, 24.10.2023, § 114

Valmistelija / lisätiedot:

Jukka-Matti Laakso
jukka-matti.laakso@tuusula.fi
liikenneinsinööri

Liitteet

- 1 HSL hallitus, ote pöytäkirjasta 12.9.2023 § 81, esitys tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle, TL 24.10.2023
- 2 HSL, Lausuntopyyntö jäsenkunnille tarkastusmaksun korottamisesta 3.10.2023, TL 24.10.2023

Taustaa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) hallitus päätti 12.9.2023 esittää uudelleen liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut HSL-alueella 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. Tänä aikana yleinen kustannus- ja palkkataso on noussut merkittävästi, mikä on heikentänyt tarkastusmaksun ennaltaehkäisevää vaikutusta. Muissa Pohjoismaissa tarkastusmaksu on ollut jo pitkään yli 100 euroa. Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15–25 miljoonan euron lipputulomenetykset. Eräissä arvioissa on päädytty jopa 40 miljoonan euron menetyksiin.

Tarkemmat perustelut tarkastusmaksun korottamiselle ilmenevät liitteenä olevasta päätöksestä HSLH 12.09.2023 § 81.

HSL pyytää jäsenkuntia toimittamaan 31.10.2023 mennessä lausuntonsa koskien tarkastusmaksun korottamista. Jäsenkuntien lausunnot liitetään liikenne- ja viestintäministeriölle lähetettävään ehdotukseen tarkastusmaksun korottamisesta, joten lausunnot tulee ilmetä, että lausunnonantajalla on tarvittava poliittinen mandaatti ja asia on käsitelty kunnassa sisäisesti.

Lausunnot pyydetään toimittamaan HSL:n kirjaamon sähköpostiin hsl@hsl.fi. Otsikossa pyydetään mainitsemaan asian diaarinumero 108/02.02.00.00/2023.

TUUSULAN KUNNAN LAUSUNTO TARKASTUSMAKSUN KOROTTAMISESTA

Tuusulan kunta puoltaa joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamista 80 eurosta 100 euroon. Nykyinen tarkastusmaksu on alhainen suhteessa aikuisten neljän vyöhykkeen (ABCD) kertalipun hintaan (4,5 €/kpl) sekä aikuisten neljän vyöhykkeen 30 vuorokauden kausilipun hintaan (109,70 €/30 vuorokautta).

Kunta on ilmaissut kantansa asiaan aiemmin antaessaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) toiminta ja taloussuunnitelmasta (TTS), kun tarkastusmaksun korottaminen on ollut esillä HSL:n toiminnan suunnittelussa.

Tuusulan kunnan lausunnossa (kunnanhallitus 29.8.2022, §294) koskien HSL:n TTS:ää vuosille 2023-2025 todetaan, että " Ilman asianmukaista matkalippua

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

joukkoliikenteessä matkustaville määrättävän tarkastusmaksun osalta Tuusulan kunta puoltaa tarkastusmaksun korottamista nykyisestä 80 eurosta.” Edellisen kerran asia on ollut esillä lausuttaessa HSL:n TTS:stä vuosille 2021-2023. Tällöin kunnan lausunto (kunnanhallitus 24.8.2020, §302) asiaan on ollut ” Tuusulan kunta ei vastusta tarkastusmaksun korottamista nykyisestä 80 €:sta 100 €:oon vuonna 2021. Nykyinen tarkastusmaksun taso on alhainen suhteessa ABCD -vyöhykkeen kuukausilipun hintaan.” Myös kunnan lausunnossa (kunnanhallitus 26.8.2019, §321) koskien vuosien 2020-2022 HSL:n TTS:ää lausunto asiasta on ollut saman sisältöinen ” Tuusulan kunta ei vastusta tarkastusmaksun korottamista nykyisestä 80 €:sta 100 €:oon vuonna 2020. Nykyinen tarkastusmaksun taso on alhainen suhteessa ABCD -vyöhykkeen kuukausilipun hintaan.”

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymälle koskien joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamista 80 eurosta 100 euroon Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueella.

Lisäksi tekninen lautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 115

Jättemaksutaksa 2024, Kiertokapula Oy, lausunto

TUUDno-2023-590

Valmistelija / lisätiedot:
Jari Huttunen
jari.huttunen@tuusula.fi
kunnossapitopäällikkö

Liitteet

1 Lausuntopyyntö ehdotuksesta Kiertokapula Oy:n jätetaksoiksi 2024, TL 24.10.2023
2 Ote JÄTELA 12.10.2023 § 52 Kiertokapula Oyn jätetaksaluonnokset 2024, TL 24.10.2023

Lausuntopyyntö

Jätehuoltoviranomainen jätelautakunta Kolmenkierto on asettanut Kiertokapula Oy:n jättemaksutaksaluonnokset nähtäville ajalle 13.10.-15.11.2023.

Jätelain 79 §:n mukaan jättemaksun perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Jätelautakunta päättää taksan hyväksymisestä nähtävillä olon jälkeen.

Yhteinen jätelautakunta pyytää lausuntoa Kiertokapula Oy:n osakaskunnilta jättemaksutaksaluonnoksista. **Lausunto pyydetään toimittamaan jätelautakunnalle 15.11.2023 mennessä.**

Taksojen tärkeimpiä muutoksia:

Tärkeimmät muutokset koskevat astiapalvelun laajenemista ja tyhjennyspäivän määrittelyä:

Jatkossa jäteastian kustannus sisältyy tyhjennyshintaan kaikissa jätejakeissa. Kiertokapula Oy toimittaa asiakkaalle jäteastian veloituksesta, kun jätteenkuljetuspalvelu alkaa. Jäteastia vaihdetaan tarvittaessa. Tämä muutos koskee käsin siirrettäviä pienjäteastioita ja muita tilavuusperusteisesti hinnoiteltavia jäteastioita.

Jatkossa tyhjennyspäivä on joko suunniteltu päivä tai yhtä päivää aiemmin tai myöhemmin (± 1).

Sekajätteiden tyhjennyshinnat esitetään nostettavaksi 12,5%, muiden jättejakeiden sekä lisäpalvelujen hintoja 6,5 % sekä lisäksi vapaa-ajan asuntojen ja omakotitalojen (kiinteistöllä 1-4 huoneistoa) perusmaksuun esitetään 15,4 % korotusta. Kerros- ja rivitaloille (kiinteistöllä 5 huoneistoa tai enemmän) esitetty korotus on hieman pienempi, 11,1 %.

Taksan rakenne

Taksa on rakenteeltaan kaksiosainen eli asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen jättemaksut muodostuvat 1) perusmaksusta ja 2) järjestetyn jätehuollon maksusta.

Vuoden 2024 esitetyt taksahinnat perusteluineen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Taksaluonnoksen mukaan esimerkiksi 240 litran sekajäteastian tyhjennysmaksu olisi 1.1.2024 alkaen 7,86 euroa ja 140 litran biojäteastian tyhjennysmaksu puolestaan 6,09 euroa. Vastaavankokoisten jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat tällä hetkellä (1.1.2023 alkaen) sekajäte: 6,99 euroa ja biojäte 5,72 euroa. Sekajätteen tyhjennyshintojen nousu olisi 12,5 %. Muiden jätejakeiden ja lisäpalveluiden puolestaan 6,5 %.

Jäteastioiden tyhjennysmaksuja nostavat monet eri tekijät, jotka on lueteltu Kiertokapula Oy:n esityksessä. Tyhjennysmaksu koostuu laskennallisesti kahdesta osasta, jotka ovat kuljetus- ja käsittelyosa.

Tyhjennysmaksun kuljetusosaa nostaa yleinen kustannustason nousu, joka näkyy Tilastokeskuksen kustannusindekseissä. Lisäksi maksuja nostaa tyhjennysmaksuun jatkossa sisältyvä astiapalvelu sekä alueella toimineen jätteenkuljetusyrityksen konkurssi keväällä 2023. Taksaluonnosten kuljetusosassa on myös varauduttu kuljetuskustannusten nousuun ensi vuoden aikana 5 % verran, jotta taksamuutoksia ei jouduttaisi tekemään kesken vuotta.

Tyhjennysmaksun käsittelyosan korotukseen vaikuttaa sekajätteen käsittelylaitoksen (Fortum Waste Solutions Oy) vastaanottohinnan eli niin kutsutun porttihinnan ennakoitu korotus, jonka on arvioitu olevan 6,7 %. Sekajätteen porttihinta maksetaan, kun sekajätekuorma viedään Fortumin jätteenpolttolaitokselle. Porttihinta on sidottu useammasta indeksistä koostuvaan hinnantarkistusjärjestelmään. Järjestelmässä on mukana Tilastokeskuksen tuottajahintaindeksiä ja työvoimakustannusindeksi.

Jätehuollon perusmaksu

Jätehuollon perusmaksu on ollut käytössä samansuuruisena vuosien 2022 ja 2023 ajan. Vuodelle 2024 perusmaksuun esitetään korotusta. Vapaa-ajan asuntojen ja omakotitalojen (kiinteistöllä 1-4 huoneistoa) perusmaksuun esitetään 15,4 % korotusta. Kerros- ja rivitaloille (kiinteistöllä 5 huoneistoa tai enemmän) esitetty korotus on hieman pienempi, 11,1 %.

Kiertokapula Oy:ltä saadun tiedon mukaan tilastoinnin perusteella pientuojien vastaanottopaikkoihin tuomat jätemäärät ovat kasvaneet voimakkaasti, kun taas suurempien kuormien määrä on kasvanut maltillisesti. Tämän vuoksi korotus painottuu hieman enemmän omakotitaloille ja vapaa-ajan asunnoille.

Taksaesityksen mukaan perusmaksulla tullaan jatkossa kattamaan myös poistotekstiilien keräyksestä, käsittelystä ja kuljetuksesta syntyvät kulut. Poistotekstiilin keräys alkoi vuoden 2023 alussa ja sen kulujen arvioidaan olevan noin 400 000 euroa vuodessa. Lisäksi vaarallisten jätteiden käsittelyn kustannukset nousevat noin 20 000 euroa ja perusmaksulla vastaanotettavien "ilmaisjakeiden" käsittelyn kustannukset noin 35 000 euroa. Laskelmissa on myös huomioitu edellä mainittujen toimintojen ja pientuojien jätteiden vastaanoton palkkakustannusten nousu. Jätelautakunnan kustannukset nousevat noin 26 000.

Järjestetyn jätehuollon maksu on maksu jäteastioiden tyhjennyksistä, maksu aluekeräyspisteen käytöstä tai maksu lähikeräyspisteen eli asuntoaluekohtaisen jätteenkeräyspisteen käytöstä. Perusmaksu, maksu aluekeräyspisteen käytöstä ja lähikeräyspistemaksu ovat vuosimaksuja. Taksassa on määritelty lisäksi jäteastioiden myyntiin ja vuokraukseen liittyvät hinnat sekä tarpeen mukaan määräytyvät lisäpalvelumaksut. Lisäksi taksassa on määritelty erikseen suoraan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

jätteidenkäsittelyalueille toimitettavien jätejakeiden vastaanottohinnat sekä mahdollisten lisätöiden hinnat.

Kommentteja taksamaksujen muutoksiin

Kuljetuskustannusten muutokset tulee tarkastella kuljetussopimuksen mukaisesti kerran vuodessa pakkaavien jäteautojen kustannusindeksin perusteella, eikä ennakkoavistuksiin mahdollisista korotuksista. Tässä taksaesityksessä on korotusta perusteltu kuljetusten indeksikorotuksella (2,56%) sekä varauduttu kuljetuskustannusten nousuun sopimus vuoden aikana (5%). Taksaesityksen kuljetusosuuden tulee perustua pelkästään kuljetussopimuksen mukaisiin indeksitarkistuksiin.

Jätetaksan perusmaksu on alun alkaen määritelty erisuuruiseksi vapaa-ajan asuntojen ja omakotitalojen (kiinteistöllä 1-4 huoneistoa) ja kerros- ja rivitaloille (kiinteistöllä 5 huoneistoa tai enemmän) lisäksi perusmaksua esitetään korotettavan prosentuaalisesti enemmän pien- ja vapaa-ajanasuntojen osalta, kuin rivi- ja kerrostaloasukkaiden osalta. Perustelutekstin mukaan pientalolliset käyttävät pienjäteasemien palveluja kerros- ja rivitaloasukkaita enemmän. Nyt perusmaksu kattaa pienjäteasemien lisäksi myös poistotekstiileistä ja vaarallisista jätteistä tulevat kustannukset, joita syntyy jokaiselta ihmiseltä, riippumatta asumismuodosta. Useassa pientalossa asuu 1-4 henkilöä kyseisiä palveluja käyttävää henkilöä, kun taas kerrostalossa asuu kymmeniä tai jopa satoja kyseisten palvelujen käyttäjiä. Näin ollen perustelua omakotitalokiinteistöjen korkeammalle perusmaksulle ja perusmaksun suuremmalle korotukselle ei ole. Maksut, kuten perusmaksutkin pitää perustua syntyvän jätteen määrään tai palvelujen käyttöön, ei asumismuotoon.

Tuusulalaisen omakotiasukkaan jätemaksut ovat nousseet 2016 jälkeen n. 103 %, kun taas esim. rivitaloasukkaan jätemaksut ovat samassa ajassa nousseet n. 68 %, mitkä tuntuvat kestävämmiltä. Laskelmat on tehty omakotiasukkaan 240 l astian tyhjennys neljän viikon välein ja rivitaloasukkaiden 600 l astian tyhjennys viikon välein.

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- merkitä tiedoksi ehdotuksen Kiertokapula Oy:n jätemaksutaksasta 2024
- antaa seuraavan lausunnon jätelautakunta Kolmenkierrolle toimitettavaksi:
  - vastustaa jätehuollon perusmaksun korottamista esitetystä muodosta
  - esittää, että perusmaksun pitää perustua syntyvän jätteen määrään tai palvelujen käyttöön, ei asumismuotoon
  - vastustaa vahvasti ennakoivaa korotusta mahdollisten nousujen varalle
  - kannustaa yhtiötä kehittämään jätetaksoja siten, että ne ovat jätteen lajittelua kannustavia ja jätteen kuljetuksesta aiheutuvia kustannuksia hillitsevä esimerkiksi sallimalla pidemmät jäteastioiden tyhjennysvälit tai siirtymällä punnitsevan jätteenkuljetuskaluston käyttöön.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lisäksi tekninen lautakunta päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valtuusto, § 77, 23.05.2022

Tekninen lautakunta, § 116, 24.10.2023

§ 116

Ristikiventien puuttuvan kevyen liikenteen väylän rakentaminen, aloite

TUUDno-2022-1125

Valtuusto, 23.05.2022, § 77

Jari Anttalainen esitti seuraavan Tuusulan puolesta valtuustoryhmän aloitteen:

"Ristikiventien puuttuvan kevyen liikenteen väylän rakentaminen ensi tilassa
Esitämme että kunta ryhtyy ensi tilassa rakentamaan kevyen liikenteen väylää Ristikiventielle puuttuvalle n. 500 metrin osuudelle jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantamiseksi. Ristikiventien vieressä on Lahelantieltä lähdettäessä kevyen liikenteen väylä n. 2/3 osa matkalta. Kv. liikenteen väylä puuttuu n. 500 metrin matkalta Ojakärsämöntien ja Nahkelantien väliltä.

Ristikiventie, joka yhdistää Lahelantien ja Nahkelantien, on liikenteen osalta erittäin vilkas ja sitä käyttää alueen luonteesta johtuen paljon myös raskas liikenne. Yritysalueella sijaitsee raskaita kuljetuksia vaativaa toimintaa. Alueella on myös autojen ja moottoripyörien virituspajoja, joiden vuoksi tiellä näkee erittäin paljon kovia ylinopeuksia, kovia kiihdytyksiä ja jopa driftaamista (so. auton tai moottoripyörän tarkoituksellista sudittamista).

Lahelantien pään osuudella on runsaasti pientaloja, joissa asuu paljon lapsiperheitä, liikuntarajoitteisia, kehitysvammaisia sekä varttuneempia kuntalaisia. Tien pientareet ovat osittain hyvin kapeat ja huonokuntoiset ja usein raskaan liikenteen pysäköintipaikkoina. Etenkin talvella tien ollessa aurausvallien vuoksi kapea, kävely ja jalankulku on todella vaarallista. Vaikka tiellä on alhaiset nopeusrajoitukset, valvonnan ja hidasteiden puute mahdollistaa suuret nopeudet. Nyt Ristikiventien varren tyhjille tonteille on alettu rakentamaan, jolloin jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkuminen on entistä turvattomampaa.

Tiellä liikkuu runsaasti jalankulkijoita ja pyöräilijöitä. Etenkin kesällä reitti on suosittu asukkaiden mennessä Häklin uimapaikalle. Lapsia ja nuoria on liikenteessä paljon. Reitti on myös osa suosittua kuntoilulenkkiä Lahelassa, jonka vuoksi kulkijoita riittää. Jatkossa reitti tulee olemaan entistä käytetympi kevyen liikenteen osalta Lahelanpellon koulukampuksen valmistuessa.

Lahelantien ja Ristikiventien sekä koko alueen liikenneturvallisuuteen liittyen on tehty reilun kymmenen vuoden aikana aloitteita lähes 20 kappaletta (viimeisimmät v. 2020 Johanna Sipilä ja v. 2018 Kati Lepojärvi). Liikenneturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota useaan otteeseen mm. kylien turvallisuussuunnitelmia laadittaessa (v. 2017 ja 2018), erillisissä turvallisuuskatselmuksissa (v 2019–2021) ja suunnitelmissa olleissa liikenneturvallisuuden kehittämishankkeissa. Tästä piti lähteä käyntiin myös pilottihanke. Nämä mitkään eivät ole kuitenkaan johtaneet suuremmin tuloksiin. Mitään luvatuistakaan toimenpiteistä, hidastetöyssiä, liikennevaloista, nopeusvalvonnasta, ei kuitenkaan ole tehty. Tämän aloitteen kohteena oleva puuttuva kevyen liikenteen väylä on otettu esille selkeästi kuntakehitysjohtajan (Heikki Lonka), yhdyskuntatekniikan päällikön (Petri Juhola) ja tieinsinöörin (Jukka-Matti Laakso) kanssa paikan päällä 2020 ja 2021 katselmuksissa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tämän aloitteen myötä alueen asukkaat odottavat vihdoinkin konkreettisia toimenpiteitä Lahelantien ja Ristikiventien alueen liikenneturvallisuuden parantamiseen!"

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Tekninen lautakunta, 24.10.2023, § 116

Valmistelija / lisätiedot:

Petri Juhola

petri.juhola@tuusula.fi

yhdyskuntatekniikan päällikkö

"Ristiventien puuttuvan kevyen liikenteen väylän rakentaminen ensi tilassa

Esitämme että kunta ryhtyy ensi tilassa rakentamaan kevyen liikenteen väylää Ristikiventielle puuttuvalle n. 500 metrin osuudelle jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantamiseksi. Ristiventien vieressä on Lahelantieltä lähdettäessä kevyen liikenteen väylä n. 2/3 osa matkalta. Kv. liikenteen väylä puuttuu n. 500 metrin matkalta Ojakärsämöntien ja Nahkelantien väliltä.

Ristikiventie, joka yhdistää Lahelantien ja Nahkelantien, on liikenteen osalta erittäin vilkas ja sitä käyttää alueen luonteesta johtuen paljon myös raskas liikenne. Yritysalueella sijaitsee raskaita kuljetuksia vaativaa toimintaa. Alueella on myös autojen ja moottoripyörien virituspajoja, joiden vuoksi tiellä näkee erittäin paljon kovia ylinopeuksia, kovia kiihdytyksiä ja jopa driftaamista (so. auton tai moottoripyörän tarkoituksellista sudittamista).

Lahelantien pään osuudella on runsaasti pientaloja, joissa asuu paljon lapsiperheitä, liikuntarajoitteisia, kehitysvammaisia sekä varttuneempia kuntalaisia. Tien pientareet ovat osittain hyvin kapeat ja huonokuntoiset ja usein raskaan liikenteen pysäköintipaikkoina. Etenkin talvella tien ollessa aurausvallien vuoksi kapea, kävely ja jalankulku on todella vaarallista. Vaikka tiellä on alhaiset nopeusrajoitukset, valvonnan ja hidasteiden puute mahdollistaa suuret nopeudet. Nyt Ristiventien varren tyhjiille tonteille on alettu rakentamaan, jolloin jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkuminen on entistä turvattomampaa.

Tiellä liikkuu runsaasti jalankulkijoita ja pyöräilijöitä. Etenkin kesällä reitti on suosittu asukkaiden mennessä Häklin uimapaikalle. Lapsia ja nuoria on liikenteessä paljon. Reitti on myös osa suosittua kuntoilulenkkiä Lahelassa, jonka vuoksi kulkijoita riittää. Jatkossa reitti tullee olemaan entistä käytetympi kevyen liikenteen osalta Lahelanpellon koulukampuksen valmistuessa.

Lahelantien ja Ristikiventien sekä koko alueen liikenneturvallisuuteen liittyen on tehty reilun kymmenen vuoden aikana aloitteita lähes 20 kappaletta (viimeisimmät v. 2020 Johanna Sipilä ja v. 2018 Kati Lepojärvi). Liikenneturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota useaan otteeseen mm. kylien turvallisuussuunnitelmia laadittaessa (v. 2017 ja 2018), erillisissä turvallisuuskatselmuksissa (v 2019–2021) ja suunnitelmissa olleissa liikenneturvallisuuden kehittämishankkeissa. Tästä piti lähteä käyntiin myös pilottihanke. Nämä mitkään eivät ole kuitenkaan johtaneet suuremmin tuloksiin. Mitään luvatuistakaan toimenpiteistä, hidastetöyssiä, liikennevaloista,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

nopeusvalvonnasta, ei kuitenkaan ole tehty. Tämän aloitteen kohteena oleva puuttuva kevyen liikenteen väylä on otettu esille selkeästi kuntakehitysjohtajan (Heikki Lonka), yhdyskuntatekniikan päällikön (Petri Juhola) ja tieinsinöörin (Jukka-Matti Laakso) kanssa paikan päällä 2020 ja 2021 katselmuksissa.

Tämän aloitteen myötä alueen asukkaat odottavat vihdoin konkreettisia toimenpiteitä Lahelantien ja Ristikiventien alueen liikenneturvallisuuden parantamiseen!"

Vastaus

Ristikiventie on vanha yksityistie, joka on vuoden 1991 rakennuskaavassa kaavoitettu yhdystieksi (rakennuskaavatie) Nahkelantien ja Lahelantien välille. Kaavan hyväksymisvaiheessa Ristikiventie ulottui Nahkelantieltä (Nurmijärventie) noin nykyisen Ojakärsämöntien kohdalle. Ristikiventielle koko sen pituudelle oli vuonna 1991 laadittu rakentamissuunnitelma, jossa kaavatien alueelle rakennetaan 7,5 m leveä ajorata ja 3 m leveä kevyen liikenteen väylä ajoradan etelä-länsi -puolelle. Suunnitelmasta on käytännössä toteutettu osuus Lahelantie-Ojakärsämöntie. Tämä osuus on rakennettu noin vuoden 1996 tienoilla. Tältä osuudelta myös rakennuskaavan mukainen kaavatiealue on otettu kunnan haltuun lähes kokonaan. Lisäksi kunnan haltuun on otettu osia ajoradasta välillä Ojakärsämöntie - Leskenlehdentie. Leskenlehdentiestä Nahkelantielle koko rakennuskaavan mukainen kaavatiealue on edelleen yksityisessä omistuksessa.

Nahkelantie on Uudenmaan ely-keskuksen hallinnoima maantie 139. Nahkelantien varressa kulkee kevyen liikenteen väylä maantien molemmin puolin kuitenkin siten, että tien eteläpuolella Hyrylästä johtava kevyen liikenteen väylä päättyy Ristikiventien liittymään. Maantien pohjoispuolella on lähteen johtava kevyen liikenteen väylä, joka alkaa Ohdaketien liittymän kohdalta, jossa on myöskin lähin järjestetty maantien ylityskohta (alikulku) kevyelle liikenteelle Ristikiventiehen nähden. Alikulku sijaitseen noin 570 m Ristikiventiestä itään.

Yhdyskuntatekniikan palvelualue on ottanut kevyen liikenteen väylän jatkeen suunnittelun työohjelmaansa siten, että Ristikiventielle saadaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti yhtenäinen kevytväylä välille Lahelantie - Nahkelantie. Toimenpide edellyttää katusuunnitelmien laatimista rakennuskaavan mukaiselta kaavatieosuudelta, suunnitteluluvan hankkimista Uudenmaan ely-keskukselta niiltä osin, kun suunnitelma ulottuu maantiealueelle, rakennuskaavan mukaisten kaavatiealueiden lunastamista niiltä osin kuin ne eivät ole kunnan hallinnassa, rakentamissuunnitelmien laatimista ja toteutusluvan saantia ely-keskuksesta maantiealueiden osalta.

Suunnittelu ja hallinnolliset toimenpiteet tapahtuvat vuoden 2024 aikana. Rakentaminen tapahtuu vuonna 2025.

Tarve järjestää Nahkelantielle ylitys kevyelle liikenteelle tarkastellaan suunnittelun aikana. Kustannuksiltaan edullisin olisi suojatiejärjestely. Liikenneturvallisuuden kannalta paras vaihtoehto on alikulku, joka tilansa puolesta ehkä olisi järjestettävissä noin 100 m Ristikiven liittymästä itään vieden tosin tällöin tilaa Häklin uimapaikan pysäköintialueesta. Alikulku ja muut maantiehen kohdistuvat investoinnit vaativat erillishyväksynnän Tuusulan kunnanvaltuustolta vuoden 2025 talousarvioesittelyn yhteydessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä selvityksen aloitteen johdosta
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- katsoa Jari Anttalaisen 23.05.2022 § 77 valtuustossa esittelemän Tuusulan puolesta valtuustoryhmän aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti

- hyväksyä selvityksen aloitteen johdosta
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- katsoa Jari Anttalaisen 23.05.2022 § 77 valtuustossa esittelemän Tuusulan puolesta valtuustoryhmän aloitteen tulleen käsitellyksi.

Lisäksi tekninen lautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Tiedoksi

Aloitteen tekijä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 117

Viranhaltijoiden päätökset

Katuinsinööri

hankintapäätös:

§ 1 Nivelauran hankinta 2023, 10.10.2023

Kuntakehitysjohtaja

henkilöstöpäätös:

§ 82 Projektipäällikön tehtävään valinta, kunnallistekniikan suunnittelu, 03.10.2023

korvauspäätös:

§ 85 Korvausvaatimus, rikkoutunut lasi, 06.10.2023

§ 86 Korvausvaatimus, rengasvaurio Puustellinraitilla, 09.10.2023

Liikenneinsinööri

muu päätös:

§ 20 Sotkantie, Umpitie-merkin lisääminen, 04.05.2023

§ 35 Tuusulanjoentie, 40 km/h nopeusrajoitusmerkkilisäykset, 20.09.2023

§ 36 Haukantien-Kurpantien sivukadut, nopeusrajoitusmuutokset, 26.09.2023

§ 37 Korvenrannantie, eläinlääkärin osoiteviitan lisääminen, 26.09.2023

§ 38 Kievarinportti, C32 Nopeusrajoitus 40 km/h -merkin asettaminen, 26.09.2023

§ 39 Pataljoonantie 14, Monion lisäpysäköintipaikkojen merkitseminen, 13.10.2023

Rakennuspäällikkö

hankintapäätös:

§ 7 Riihikallion kampus, LVIA-suunnittelusopimuksen kattohinnan korotus, 12.09.2023

Tilapalvelupäällikkö

§ 18 Suunnitelma TE-palveluiden tilojen sijoittamisesta palvelukeskukseen, hankinta, 04.10.2023

§ 19 Siivoojien sosiaalityömuutosten hankinta, lisätyö, 04.10.2023

§ 20 Arkkitehtisuunnittelun lisäresurssien hankinta konsulttipalveluna vuonna 2024, 09.10.2023

§ 21 Lajitteluastiat sisätiloihin, 10.10.2023

§ 22 Vuokra-asuntojen välityssopimus, 16.10.2023

muu päätös:

§ 23 Autolämmityspistokkeen vuokra talvikaudella 2023-2024, 17.10.2023

Työpäällikkö

hankintapäätös:

§ 3 Koskensillantien väliaikaisen parkkipaikan valaistus ja latauspisteet, 09.10.2023

Yhdyskuntatekniikan päällikkö

§ 28 Pakettiautojen hankinta, Kunnallistekniikan Mittauspalvelut, 11.09.2023

§ 29 Kunnallisteknisen yleissuunnitelman laatiminen Puistokylän alueelle, lisätyö, hankinta, 15.09.2023

§ 30 Rustujärven kalastotutkimukset vuosina 2023-2024, 19.09.2023

§ 31 Sula III -alueen pima-valvonta, 20.09.2023

§ 33 Rykmentinportti I - pima-selvitykset, 21.09.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 34 Kulomäen työpaikka-alueen laajennus, pima -tutkimukset, 04.10.2023
henkilöstöpäätös:

§ 35 Auras- ja hiekoituspäivystys 2023-2024, 10.10.2023

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tekninen lautakunta päättää

- merkitä viranhaltijapäätökset tiedokseen
- ettei ottokelpoisia viranhaltijapäätöksiä oteta kuntalain 92 §:n nojalla teknisen lautakunnan käsiteltäväksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 118

Ilmoitusasiat

TUUDno-2023-115

- Lahelanorsi OAS
- Lepola III OAS
- Kotikirkko OAS
- Länsi-Kolsa OAS
- Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys / Petri Juhola, Anne Olkkola
- Työryhmien pöytäkirja
- Seuraava kokous ti 21.11.2023 klo 17, kokoustila kunnanhallitus.
- Teknisen lautakunnan ja kuntakehityslautakunnan yhteinen Teams-infotilaisuus ke 15.11. klo 17.
- Lautakuntien (TL, KKL ja rakennusvalvontajaoston) yhteinen jouluruokailu viikko ennen joulukuun kokousta tiistaina 5.12. klo 17 lähtien Krapihovissa.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tekninen lautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 119

Muut asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hallintovalitus

§110, §111

Hallintovalitus

Hallintovalitus hallinto-oikeudelle

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisten katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Tuusulan kunnan internet-sivulla.

Tiedoksi saantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000

sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon jaetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
3. vaatimusten perustelut
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.htm>

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§106, §107, §108, §113, §114, §115, §116, §117, §118, §119

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Oikaisuvaatimus

§112

Oikaisuvaatimusohje

Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon, ei lueta määräaikaan.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, kirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Asiamiehen, ellei tämä ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava Tuusulan kunnalle virka-aikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä käyttäen alla olevia yhteystietoja:

Tuusulan kunta, tekninen lautakunta

osoite: Kotorannankuja 10, PL 60, 04301 Tuusula

sähköposti: kirjaamo@tuusula.fi

puh. vaihde: 09 87 181

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä Tuusulan kunnan asiakaspalvelupisteeseen os. Autoasemankatu 2, 04300 Tuusula. Avoinna ma-to klo 8.00-15.00 ja pe klo 8.00-12.00.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Oikaisuvaatimus

§109

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuohje ja valitusosoitus (Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat)

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkina-oikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.

Kansallisen kynnysarvon suuruus on 1.1.2017 lähtien:

- 60.000 € tavarat- ja palvelut
- 400.000 € terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut
- 300.000 € muut erityiset palvelut
- 150.000 € rakennus- ja käyttöoikeusurakat
- 500.000 € käyttöoikeussopimukset

I Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikön yhteystiedot:

Tuusulan kunta

(päätoksen tehnyt toimielin tai viranhaltija)

PL 60, 04301 Tuusula

Kotorannankuja 10

kirjaamo@tuusula.fi

Hankintaoikaisun käsittelee päätöksentekijä.

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Hankintalain 146 §:n mukaan markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla
3. sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia

Hankintalain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos: asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saadun tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämisspäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuimaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puh. 029 564 3300

fax 029 564 3314

markkinaoikeus@oikeus.fi